

ACORD DE PARTENERIAT ȘI COOPERARE

între Comunitățile Europene și Statele lor membre, de o parte, și Republica Moldova, de altă parte

REGATUL BELGIEI,
REGATUL DANEMARCEI,
REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA,
REPUBLICA ELENĂ,
REGATUL SPANIEI,
REPUBLICA FRANCEZĂ,
IRLANDA,
REPUBLICA ITALIANĂ,
MARELE DUCAT AL LUXEMBURGULUI,
REGATUL ȚĂRILOR DE JOS,
REPUBLICA PORTUGHEZĂ,
REGATUL UNIT AL MARIİ BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD,

Părți contractante la Tratatul de constituire a Comunității Europene, la Tratatul de constituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului și la Tratatul de constituire a Comunității Europene pentru Energia Atomică, numite în continuare "Statele Membre", și

COMUNITATEA ECONOMICĂ EUROPEANĂ, COMUNITATEA EUROPEANĂ PENTRU ENERGIA ATOMICĂ ȘI COMUNITATEA EUROPEANĂ A CĂRBUNELUI ȘI OȚELULUI, numite în continuare "Comunitatea",

pe de o parte

ȘI REPUBLICA MOLDOVA,

pe de altă parte,

LUÂND ÎN CONSIDERARE legăturile dintre Comunitate, statele ei Membre și Republica Moldova, precum și valorile comune, pe care le împărtășec,

RECUNOSCÂND că Comunitatea și Republica Moldova doresc să consolideze aceste legături și să instituie un parteneriat și o colaborare, care ar consolida și extinde relațiile stabilite anterior, în particular prin Acordul dintre Comunitatea Economică Europeană și Comunitatea Europeană pentru Energia Atomică și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste privind comerțul și colaborarea comercială și economică, semnat la 18 decembrie 1989,

LUÂND ÎN CONSIDERARE angajamentul Comunității, Statelor ei Membre și Republicii Moldova de a consolida libertățile politice și economice ce constituie însăși baza parteneriatului,

LUÂND ÎN CONSIDERARE angajamentul Părților de a promova pacea și securitatea internațională, precum și reglementarea pașnică a diferendelor, și de a colabora în acest scop în cadrul Națiunilor Unite și Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa,

LUÂND ÎN CONSIDERARE că Comunitatea Europeană, Statele ei Membre și Republica Moldova s-au angajat ferm să traducă integral în viață toate prevederile și toate principiile conținute în Actul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa (CSCE), în documentele finale ale întrunirilor ce au avut loc la Madrid și la Viena, în documentele Conferinței CSCE de la Bonn privind cooperarea economică, în Carta de la Paris pentru o nouă Europă și în documentul "Sfidările schimbării" al CSCE de la Helsinki 1992,

RECUNOSCÂND în acest context că sprijinirea independenței, suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova va contribui la salvagardarea păcii și stabilității în regiunea Europei Centrale și de Est, și pe întregul continent european,

CONFIRMÂND atașamentul Comunității, Statelor ei Membre și Republicii Moldova față de Carta Energetică Europeană și Declarația Conferinței de la Lucerna din aprilie 1993,

CONVINȘI de importanța capitală a supremației legii și respectării drepturilor omului, în particular celor ale minorităților, stabilirii unui sistem multipartit cu alegeri libere și democratice și liberalizării economice în scopul creării unei economii de piață,

RECUNOSCÂND eforturile Republicii Moldova de a crea sisteme politice și economice, în care sunt respectate supremația legii și drepturile omului, inclusiv drepturile persoanelor aparținând minorităților și că în Republica Moldova funcționează un sistem multipartit cu alegeri libere și democratice și se întreprind măsuri de liberalizare a economiei,

FIIND siguri că realizarea deplină a Acordului de Parteneriat și Cooperare va depinde și în același timp va contribui la continuarea și finalizarea cu succes a reformelor politice, economice și legislative în Republica Moldova, cât și la introducerea factorilor necesari cooperării, în special în lumina hotărârilor Conferinței CSCE de la Bonn,

DORIND să încurajeze procesul de colaborare regională cu țările limitrofe în domeniile prevăzute de prezentul Acord, în vederea promovării prosperității și stabilității în regiune,

DORIND să stabilească și să dezvolte un dialog politic regulat privind chestiunile bilaterale și internaționale de interes comun,

ȚINÂND CONT de voința Comunității de a asigura cooperarea economică și asistența tehnică corespunzătoare,

AVÂND ÎN VEDERE că Acordul poate favoriza o apropiere treptată între Republica Moldova și o zonă mai largă de cooperare în Europa și regiunile limitrofe, precum și integrarea treptată a Moldovei în sistemul comerțului internațional deschis,

AVÂND ÎN VEDERE angajamentul Părților de a liberaliza comerțul în baza principiilor Acordului General pentru Tarife și Comerț,

SALUTÂND ȘI RECUNOSCÂND importanța eforturilor depuse de Moldova în vederea tranziției de la o țară cu comerț de stat și economie centralizată la o economie de piață,

CONȘTIENȚI de necesitatea ameliorării condițiilor ce vizează afacerile și investițiile, precum și condițiile în domenii ca cel al întreprinderilor, muncii, prestării serviciilor și circulației capitalurilor,

CONVINȘI că prezentul Acord va crea un nou climat pentru relațiile economice dintre Părți și în mod deosebit pentru dezvoltarea comerțului și a investițiilor, care sunt esențiale pentru restructurarea economică și modernizarea tehnologică,

DORIND să instituie o cooperare strânsă în domeniul protecției mediului înconjurător, ținând cont de interdependența existentă între Părți în acest domeniu,

DORIND să dezvolte colaborarea culturală și să amelioreze schimbul de informații,

au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Prin aceasta se instituie un parteneriat între Comunitate și Statele ei Membre, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte.

Obiectivele acestui parteneriat sunt:

- asigurarea unui cadru corespunzător dialogului politic între Părți, care ar permite dezvoltarea unor relații politice;
- promovarea comerțului și investițiilor, precum și relațiilor economice armonioase între Părți pentru a încuraja astfel dezvoltarea lor economică durabilă;
- asigurarea bazei pentru colaborarea în domeniile legislativ, economic, social, financiar și cultural;
- susținerea eforturilor Republicii Moldova de consolidare a democrației, de dezvoltare a economiei și de finalizare a tranziției sale la economia de piață.

TITLUL 1: PRINCIPII GENERALE

Articolul 2

Respectarea democrației, principiilor dreptului internațional și a drepturilor omului, așa cum sunt definite în special în actul final de la Helsinki și Carta de la Paris pentru o nouă Europă, precum și a principiilor economiei de piață, inclusiv celor enunțate în documentele Conferinței CSCE de la Bonn, stau la baza politicii interne și externe a Părților și constituie un element esențial al parteneriatului și prezentului Acord.

Articolul 3

Părțile consideră că pentru viitoarea prosperitate și stabilitate a regiunii fostei Uniuni Sovietice, este esențial ca noile state independente, apărute în urma destrămării URSS (numite în continuare "State independente"), să mențină și să dezvolte colaborarea între ele în conformitate cu principiile Actului Final de la Helsinki și cele ale dreptului internațional, în spiritul relațiilor de bună vecinătate, și vor întreprinde toate eforturile pentru încurajarea acestui proces.

Articolul 4

Părțile se angajează să examineze, mai ales atunci când Republica Moldova va avansa în procesul reformei economice, modificările titlurilor pertinente ale prezentului Acord, în particular ale Titlului III și ale Articolului 48 privind instituirea unei zone de liber schimb între ele. Consiliul de Cooperare (la care se face referire în Articolul 82) poate înainta Părților recomandări privind aceste modificări. Asemenea modificări vor fi puse în vigoare în baza unui Acord dintre Părți conform procedurilor lor corespunzătoare. Părțile se vor consulta reciproc în 1998 cu scopul de a examina dacă circumstanțele și, în special, progresele Republicii Moldova în reformele economice și condițiile economice ce vor predomina în țară la acel moment, permit inițierea negocierilor privind instituirea unei zone de liber schimb.

Articolul 5

Părțile se angajează să examineze împreună și de comun acord amendamentele, care ar trebui făcute la orice Parte a Acordului, ținându-se cont de schimbarea circumstanțelor și în particular de situația creată prin aderarea Republicii Moldova la GATT. Prima examinare va avea loc peste trei ani după intrarea în vigoare a Acordului sau atunci când Republica Moldova va deveni Parte Contractantă la GATT, în dependență de faptul care dintre aceste evenimente se va produce mai devreme.

TITLUL II: DIALOGUL POLITIC

Articolul 6

Între Părți se instituie un dialog politic regulat, pe care ele intenționează să-l dezvolte și să-l intensifice. El va însoți și va consolida apropierea dintre Comunitate și Republica Moldova, va sprijini schimbările politice și economice în curs de desfășurare în această țară și va contribui la instituirea unei noi forme de cooperare. Dialogul politic:

- va întări legăturile dintre Republica Moldova și Comunitate, iar prin aceasta și cu Comunitatea națiunilor democratice. Nivelul de convergență economică, realizat grație prezentului Acord, va antrena o intensificare a relațiilor politice;
- va conduce la o mai mare convergență a pozițiilor pe probleme internaționale de interes reciproc, întărind astfel securitatea și stabilitatea;
- va încuraja Părțile să coopereze în probleme privind consolidarea stabilității și securității în Europa, în respectarea principiilor democrației, în respectarea și promovarea drepturilor omului, în particular a drepturilor minorităților și vor desfășura consultări, dacă va fi necesar, pe aceste probleme.

Articolul 7

Dialogul politic la nivel de miniștri se va desfășura în cadrul Consiliului de Cooperare și cu alte ocazii de comun acord.

Articolul 8

Părțile vor stabili alte proceduri și mecanisme pentru dialogul politic, care vor include, în special următoarele forme:

- reuniuni regulate de înalți funcționari între reprezentanții Comunității;
- utilizarea pe deplin a canalelor diplomatice între Părți, inclusiv contactele necesare la nivel atât bilateral, cât și multilateral, de exemplu, în cadrul ONU, reuniunilor CSCE, precum și cu alte ocazii;
- schimbul de informații în probleme de interes comun privind cooperarea politică în Europa;
- orice alte mijloace care ar contribui la consolidarea și dezvoltarea acestui dialog politic.

Articolul 9

Dialogul politic la nivel parlamentar se va desfășura în cadrul Comitetului Parlamentar de Cooperare instituit conform prevederilor Articolului 87.

TITLUL III: COMERȚUL CU MĂRFURI**Articolul 10**

1. Părțile își vor acorda reciproc clauza națiunii celei mai favorizate în toate domeniile cu privire la:

- impozite și taxe vamale pe importuri și exporturi, inclusiv metodele de percepere a acestora;
- regulile de achitare a taxelor vamale, tranzitul, depozitarea mărfurilor și transbordarea;
- taxe și alte impozite interne de orice natură aplicate direct sau indirect la mărfurile importate;
- metodele de plată și de transferare a astfel de plăți;
- regulile privind vânzarea, cumpărarea, transportarea, distribuirea și folosirea mărfurilor pe piața internă.

2. Prevederile paragrafului 1 nu se vor aplica la:

- a) avantajele acordate în scopul creării unei uniuni vamale sau unei zone de liber schimb sau celor ce decurg din crearea unei astfel de uniuni sau zone;
- b) avantajele acordate unor anumite țări în conformitate cu Acordul General pentru Tarife și Comerț și alte acorduri internaționale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare;
- c) avantajele acordate țărilor limitrofe în scopul facilitării traficului de frontieră;

3. Prevederile paragrafului 1 și Articolului 11 (3) nu se vor aplica în timpul perioadei de tranziție, ce va expira la data când Republica Moldova va adera la GATT sau la data de 31/12/1998, în dependență de faptul care dintre aceste evenimente se va produce mai devreme, la avantajele definite în Anexa I, acordate de Republica Moldova altor State Independente, începând cu ziua precedentă datei intrării în vigoare a Acordului.

Articolul 11

1. Părțile sunt de acord că principiul tranzitului liber al mărfurilor este o condiție esențială pentru realizarea obiectivelor prezentului Acord.

2. În legătură cu aceasta, fiecare Parte va asigura prin sau pe teritoriul său tranzitul fără restricții al mărfurilor provenite din teritoriul vamal al altei Părți sau destinate teritoriului vamal al celeilalte Părți.

3. Regulile definite în articolul V, paragrafele 2,3,4 și 5 ale GATT sunt aplicabile între cele două Părți.

4. Regulile din prezentul articol nu afectează oricare reguli speciale, referitoare la sectoare specifice, îndeosebi transporturi sau produse, convenite între Părți.

Articolul 12

Fără a prejudicia drepturile și obligațiile ce decurg din convențiile internaționale privind admiterea temporară a mărfurilor care leagă ambele Părți, fiecare Parte va acorda celeilalte Părți scutirea de taxe de import și impozite la mărfurile admise temporar, în cazurile și în conformitate cu procedurile stipulate de oricare altă convenție internațională pe această problemă, obligatorie pentru ea, conform legislației sale. Se vor lua în considerare condițiile, în care obligațiile ce decurg din asemenea convenții, au fost acceptate de către Părțile în cauză.

Articolul 13

Mărfurile provenite din Republica Moldova și Comunitate respectiv, vor fi importate în Comunitate și Republica Moldova respectiv în afara oricăror restricții cantitative, fără a aduce prejudicii Articolelor 17, 20, 21, prevederilor Anexei II ale

prezentului Acord și prevederilor Articolelor 77, 81, 244, 249 și 280 ale Actului de Aderare a Spaniei și Portugaliei la Comunitatea Europeană.

Articolul 14

1. Produsele importate de pe teritoriul unei Părți pe teritoriul celeilalte Părți nu vor fi supuse direct sau indirect taxelor interne, sau oricăror altor impozite interne în afara celor aplicate direct sau indirect produselor naționale similare.
2. În plus, aceste produse vor beneficia de un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat produselor similare de proveniență națională în conformitate cu toate legile, regulamentele și cerințele privind vânzarea lor internă, oferta pentru vânzare, cumpărare, transportare, distribuire sau utilizare a acestora. Prevederile prezentului paragraf nu vor exclude aplicarea taxelor diferențiate de transportare internă, bazate în exclusivitate pe funcționarea economică a mijloacelor de transport și nu pe proveniența produsului.

Articolul 15

Următoarele Articole ale GATT vor fi aplicate mutatis mutandis între cele două Părți.

- (i) Articolul VII Paragraful 1, 2, 3, 4a, 4b, 4d, 5;
- (ii) Articolul VIII
- (iii) Articolul IX
- (iv) Articolul X

Articolul 16

Mărfurile vor fi comercializate între Părți la prețuri de piață.

Articolul 17

1. În cazul în care importurile unui anumit produs pe teritoriul unei Părți vor crește în așa proporții și condiții, încât ele vor cauza sau vor amenința să cauzeze un prejudiciu grav producătorilor naționali de produse similare sau direct concurenți, Comunitatea sau Republica Moldova, după caz, pot lua măsurile potrivite condițiilor și în conformitate cu procedurile ce urmează:
2. Înainte de a lua oricare măsuri sau de îndată ce va fi posibil, în cazurile în care se aplică paragraful 4, Comunitatea sau Republica Moldova, după caz, va furniza Comitetului de Cooperare toate informațiile pertinente în scopul găsirii unei soluții acceptabile pentru ambele Părți.
3. Dacă în urma consultărilor, Părțile nu vor ajunge la un acord, în termen de 30 de zile după notificarea Comitetului de Cooperare privind acțiunile ce se impun pentru evitarea situației, Partea care a solicitat consultările este liberă să introducă restricții la importul produselor în cauză în măsura și pe durata necesară pentru a împiedica sau repara prejudiciul, sau să ia alte măsuri care se impun.
4. În cazul unor circumstanțe critice, când întârzierea poate cauza prejudicii dificil reparabile, Părțile pot lua măsuri înaintea consultărilor, cu condiția ca consultările să aibă loc imediat după aplicarea acestor măsuri.
5. În alegerea măsurilor luate în baza prezentului Articol, Părțile Contractante vor acorda prioritate celor care perturbază cel mai puțin realizarea obiectivelor prezentului Acord.

Articolul 18

Nici o dispoziție a prezentului Titlu, și în special a Articolului 17, nu va prejudicia sau afecta în nici un fel adoptarea de către oricare dintre Părți a măsurilor anti-dumping sau de compensare, în conformitate cu Articolul VI al GATT, Acordul privind realizarea Articolului VI al GATT, Acordul privind interpretarea și aplicarea Articolelor VI, XVI și XXIII ale GATT sau cu legislația internă corespunzătoare.

Referitor la investigațiile anti-dumping sau în materie de subvenții, fiecare Parte este de acord să examineze propunerile celeilalte Părți și să informeze Părțile interesate de faptele și considerațiunile esențiale, în baza cărora va trebui să fie luată decizia finală. Înainte de introducerea taxelor definitive anti-dumping și cu caracter protecționist, Părțile vor face tot posibilul pentru a soluționa constructiv problema.

Articolul 19

Prezentul Acord nu va exclude interdicțiile sau restricțiile la importuri, exporturi sau la mărfurile în tranzit, justificate din considerente ale moralei publice, ordinii sau securității publice; ale protecției sănătății și vieții oamenilor, animalelor sau plantelor; ale protecției resurselor naturale; al protecției tezaurului național având valoare artistică, istorică, arheologică sau ale protecției proprietății intelectuale, industriale și comerciale sau celor ce țin de regulamentele cu privire la aur și argint. Totuși, asemenea interdicții și restricții nu vor constitui un mijloc de discriminare arbitrară, sau de restricție deghizată a comerțului dintre Părți.

Articolul 20

Prezentul Titlu nu se aplică la schimburile de produse textile, care figurează în capitolele 50 și 63 ale Nomenclaturii Combinată. Comerțul cu aceste produse va fi reglementat de o înțelegere aparte, parafată pe data de 14 mai 1993 și aplicată provizoriu de la 1 ianuarie 1993.

Articolul 21

1. Comerțul cu produsele vizate de Tratatul de fondare a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului va fi reglementat de prevederile prezentului Titlu, cu excepția Articolului 13.

2. Grupul de contact pentru problemele cărbunelui și oțelului, va fi format atât din reprezentanți ai Comunității, pe de o parte, cât și din reprezentanți ai Republicii Moldova, pe de altă parte.

Grupul de contact va efectua schimburi regulate de informații pe toate problemele cu privire la cărbune și oțel, ce prezintă interes pentru Părți.

Articolul 22

Comerțul cu materiale nucleare va fi efectuat în concordanță cu prevederile Acordului de constituire a Comunității Europene pentru Energia Atomică. În caz de necesitate, comerțul cu materiale nucleare va fi reglementat de prevederile unui Acord special, care va fi încheiat între Comunitatea Europeană pentru Energia Atomică și Republica Moldova.

TITLUL IV: PREVEDERILE PRIVIND AFACERILE ȘI INVESTIȚIILE**CAPITOLUL I: CONDIȚIILE DE MUNCĂ****Articolul 23**

1. În conformitate cu legile, condițiile și procedurile aplicabile în fiecare Stat Membru, Comunitatea și Statele Membre vor încerca să trateze cetățenii Republicii Moldova, angajați în mod legal pe teritoriul Statelor Membre, într-o manieră liberă de orice discriminare bazată pe cetățenie, condiții de muncă, remunerare sau concediere, în comparație cu cetățenii proprii.

2. În conformitate cu legile, condițiile și procedurile aplicabile în Republica Moldova, Republica Moldova va încerca să trateze cetățenii Statelor Membre, angajați în serviciu în mod legal pe teritoriul Republicii Moldova, într-o manieră liberă de orice discriminare bazată pe cetățenie, condiții de muncă, remunerare sau concediere, în comparație cu cetățenii proprii.

Articolul 24

Coordonarea securității sociale

Părțile vor încheia acorduri cu scopul ca:

(i) să adopte, cu respectarea condițiilor și modalităților aplicabile de fiecare Stat Membru, dispoziții necesare pentru coordonarea sistemelor de securitate socială pentru muncitorii care sunt cetățeni ai Republicii Moldova legal angajați pe teritoriul unui Stat Membru. Aceste dispoziții vor asigura, în particular, următoarele:

- toate perioadele de asigurare, angajarea sau reședință a unor astfel de muncitori, petrecute în diferite State Membre, să fie cumulate cu scopul obținerii dreptului la pensie pentru bătrânețe, invaliditate și moarte, beneficiului asistenței medicale, în vederea îngrijirii medicale a acestora;
- orice pensie de vârstă, moarte, accident de producție sau boală profesională, sau de invaliditate ce rezultă de aici, cu excepția beneficiilor speciale, necontributive, să fie liber transferabile la rata aplicată conform legislației Statului Membru debitor sau Statelor debitoare.

(ii) să adopte sub rezerva condițiilor și modalităților aplicabile în Republica Moldova, dispozițiile necesare pentru acordarea muncitorilor, care sunt cetățeni ai unui Stat Membru și legal angajați în Republica Moldova, a unui tratament similar celui menționat în paragraful (i), alineatul doi.

Articolul 25

Măsurile care trebuie luate, în conformitate cu Articolul 24, nu vor afecta nici un drept și nici o obligație, care rezultă din acordurile bilaterale care leagă Republica Moldova și Statele Membre, în cazul în care aceste acorduri asigură un tratament mai favorabil cetățenilor Republicii Moldova sau celor ai Statelor Membre.

Articolul 26

Consiliul de Cooperare va examina ce eforturi comune ar putea fi întreprinse pentru a controla imigrarea ilegală, ținând cont de principiul și practica readmiterii.

Articolul 27

Consiliul de Cooperare va examina ameliorările care ar putea fi făcute condițiilor de muncă pentru oamenii de afaceri, în conformitate cu obligațiile internaționale ale Părților, inclusiv cu cele stipulate în documentul Conferinței CSCE de la Bonn.

Articolul 28

Consiliul de Cooperare va elabora recomandări cu privire la implementarea Articolelor 23, 26 și 27.

CAPITOLUL II: CONDIȚIILE REFERITOARE LA STABILIREA ȘI FUNCȚIONAREA SOCIETĂȚILOR

Articolul 29

1. a) Comunitatea și Statele ei Membre vor acorda, în stabilirea societăților moldovenești pe teritoriile lor, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat societăților unei țări terțe, și aceasta în conformitate cu legislația și regulamentele lor.

b) Fără a aduce prejudicii rezervelor enumerate în Anexa IV, Comunitatea și Statele ei Membre vor acorda filialelor societăților moldovenești, stabilite pe teritoriile lor, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor societăți, în ceea ce se referă la funcționarea lor și aceasta în conformitate cu legislația și regulamentele lor.

c) Comunitatea și Statele ei Membre vor acorda sucursalelor societăților moldovenești stabilite pe teritoriile lor un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat sucursalelor societăților oricărei alte țări terțe în ceea ce se referă la funcționarea lor și aceasta în conformitate cu legislația și regulamentele lor referitoare la funcționarea lor.

2. a) Fără a aduce prejudicii rezervelor enumerate în Anexa V, Republica Moldova va acorda pentru stabilirea societăților comunitare pe teritoriul său un tratament nu mai puțin favorabil, decât cel acordat propriilor societăți sau societăților oricărei țări terțe, oricare dintre acestea ar fi mai favorabil și aceasta în conformitate cu legislația și regulamentele sale.

b) Republica Moldova va acorda filialelor și sucursalelor societăților comunitare, stabilite pe teritoriul său, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor societăți sau sucursale sau societăților sau sucursalelor oricărei alte țări terțe, oricare dintre acestea ar fi mai favorabil și aceasta în ceea ce privește funcționarea lor în conformitate cu legislația și reglementările sale.

3. Dispozițiile Paragrafelor 1 și 2 nu pot fi folosite astfel încât să fraudeze legislația și regulamentele unei Părți, aplicabile accesului la sectoarele specifice sau activităților filialelor societăților celeilalte Părți, stabilite pe teritoriul unei asemenea prime Părți.

De tratamentul specificat în Paragraful 1 și 2 vor beneficia societățile stabilite în Comunitate sau în Republica Moldova respectiv la data intrării în vigoare a prezentului Acord și societățile stabilite, dacă ele sunt stabilite.

Articolul 30

1. Dispozițiile Articolului 29 nu vor fi aplicate transportului aerian, transportului fluvial intern și transportului maritim fără a aduce prajudicii dispozițiilor Articolului 101.

2. Totuși, în ceea ce privește activitățile agențiilor de transport, care prestează servicii de transport maritim internațional, inclusiv activitățile intermodale maritime, fiecare Parte va permite societăților celeilalte Părți prezența lor comercială pe teritoriul său sub forma de filiale sau sucursale, în condițiile stabilirii și activității nu mai puțin favorabile decât cele acordate propriilor societăți sau filialelor sau sucursalelor societăților unei țări terțe, oricare ar fi acestea.

Astfel de activități includ, dar nu sunt limitate la:

a) comerțul cu și vânzările transportului maritim și serviciilor legate de el prin contactul direct cu clienții, de la cotarea până la eliberarea facturii, în care se indică dacă aceste servicii sunt executate sau oferite de însuși prestatorul de servicii sau de alți prestatori, cu care vânzătorul de servicii a încheiat acorduri comerciale pe termen lung;

b) procurarea și folosirea din proprie inițiativă sau în numele clienților săi (și revânzarea către clienții săi) a oricăror servicii de transport și celor legate de acestea, inclusiv serviciile de transport intern sub orice formă, în particular pe căile navigabile interne, căile rutiere și ferate, necesare pentru prestarea unui serviciu integru;

c) pregătirea documentației de transport, vamale și altor documente, referitoare la proveniența și caracterul mărfurilor transportate;

d) prestarea informației de afaceri prin orice mijloace, inclusiv sistemelor computerizate de informație și schimbul electronic de date (supus oricăror restricții nediscriminatorii privind telecomunicațiile);

e) încheierea oricăror înțelegeri de afaceri, inclusiv participarea în acțiunile societății și desemnarea personalului recrutat de pe loc (sau, în cazul personalului străin supus dispozițiilor pertinente ale prezentului Acord) cu oricare agenție locală de transport;

f) activitatea în numele societăților, care organizează escalele navelor sau preluarea încărcăturilor, dacă este cazul.

Articolul 31

În prezentul Acord:

- a) printr-o "societate comunitară" sau o "societate moldovenească" respectiv se va înțelege: o societate constituită în conformitate cu legislația unui Stat Membru sau a Republicii Moldova respectiv, și având sediul înregistrat sau administrația centrală sau locul principal de desfășurare a afacerilor pe teritoriul Comunității sau, respectiv, al Republicii Moldova. Cu toate acestea, în cazul în care societatea constituită conform legislației unui Stat Membru sau, respectiv, a Republicii Moldova nu dispune decât de sediul înregistrat pe teritoriul Comunității sau respectiv a Republicii Moldova, ea va fi considerată drept o societate comunitară sau respectiv o societate moldovenească, dacă activitatea sa are o legătură efectivă și continuă cu economia unuia din Statele Membre sau respectiv a Republicii Moldova.
- b) printr-o "filială" a unei societăți se va înțelege o societate controlată efectiv de prima societate.
- c) printr-o "sucursală" a unei societăți se va înțelege o unitate economică, care nu are personalitate juridică, dar care are un caracter permanent așa cum extinderea unei societăți de bază, cu o gestiune proprie, care este gestionată și dotată material pentru negocierea afacerilor cu terțe părți, în așa fel încât acestea din urmă, chiar dacă știu, în caz de necesitate, va exista o legătură juridică cu societatea de bază, al cărei sediu principal se află în străinătate, nu sunt obligate să trateze direct cu o astfel de societate de bază, ci pot negocia afacerile pe loc.
- d) prin "stabilire" se va înțelege dreptul societăților comunitare sau celor moldovenești, menționate în punctul a), de a desfășura activități economice prin fondarea sucursalelor în Republica Moldova sau, respectiv, în Comunitate.
- e) prin "funcționare" se va înțelege exercitarea activităților economice.
- f) prin "activități economice" se vor înțelege activități cu caracter industrial, comercial sau profesional.

În ceea ce privește transportul maritim internațional, inclusiv operațiile intermodale, care cuprind legăturile navale, cetățenii Statelor Membre sau ai Republicii Moldova, stabiliți în afara Comunității sau Republicii Moldova respectiv, precum și societățile navale, stabilite în afara teritoriilor Comunității sau Republicii Moldova și controlate de cetățeni ai unui Stat Membru sau ai Republicii Moldova respectiv, de asemenea vor beneficia de dispozițiile prezentului Capitol și ale Capitolului III, dacă navele lor sunt înregistrate în acest Stat Membru sau în Republica Moldova respectiv, conform legislațiilor lor respective.

Articolul 32

1. În pofida oricăror altor dispoziții ale prezentului Acord, o Parte nu va fi împiedicată în luarea măsurilor din considerente de precauție, inclusiv celor pentru protecția investitorilor, deponenților, deținătorilor de polițe de asigurare, persoanelor față de care prestatorul de servicii financiare are angajamente confidențiale sau pentru asigurarea integrității și stabilității sistemului financiar. În cazul în care aceste măsuri nu sunt în conformitate cu dispozițiile prezentului Acord, ele nu vor fi folosite ca mijloc de eschivare a unei Părți de la obligațiile care îi revin în conformitate cu prevederile prezentului Acord.

2. Nimic în prezentul Acord nu va fi interpretat astfel încât să impună unei Părți să divulge informația legată de afacerile și conturile clienților individuali sau oricare altă informație confidențială sau care ține de dreptul la proprietate din posesia instituțiilor publice.

Articolul 33

Dispozițiile prezentului Acord nu vor prejudicia aplicarea de către fiecare Parte a măsurilor necesare pentru a evita ocolirea măsurilor pe care ea le-a luat cu privire la accesul la piețele sale al unei terțe țări, în baza dispozițiilor prezentului Acord.

Articolul 34

1. Fără a afecta dispozițiile Capitolului I al prezentului Titlu, o societate comunitară sau moldovenească, stabilită pe teritoriul Republicii Moldova sau al Comunității, sau una din sucursalele sau filialele ei, au dreptul să angajeze, în conformitate cu legislația în vigoare pe teritoriul țării gazdă, lucrători cu cetățenia Statelor Membre ale Comunității sau, respectiv, a Republicii Moldova, cu condiția că astfel de funcționari fac parte din personalul de bază, conform paragrafului 2, și sunt angajați în exclusivitate de societăți, filiale și sucursale. Permisul de reședință și permisul de lucru pentru asemenea angajați vor fi eliberate doar pe termenul angajării.

2. Personalul de bază al societăților sus-menționate, numite în continuare "organizații", cuprinde de fapt "cesionari intracorporativi" în sensul definit de subpunctul (c), conform categoriilor enumerate mai jos, cu condiția ca organizația să fie persoană juridică, iar persoanele vizate să fi fost angajate de organizație sau au fost partenerii ei (dar nu acționari deținători ai majorității acțiunilor) cel puțin un an până la acest transfer:

(a) Persoanele, deținătoare de posturi importante într-o organizație, care gestionează direct afacerile organizației, sub controlul sau conducerea generală a consiliului director sau acționarilor sau a unui organ similar, mai au și următoarele obligații:

- dirijarea întreprinderii sau a unui departament sau a unei diviziuni a întreprinderii;
- supravegherea și controlul altor angajați în efectuarea funcțiilor lor de supraveghere, profesionale sau de gestionare;
- angajarea și concedierea sau recomandări privind angajarea, concedierea și alte măsuri referitoare la personal.

(b) Persoanele care lucrează într-o organizație și posedă cunoștințe deosebite, esențiale pentru serviciile, echipamentul de cercetări, tehnologiile și gestionarea companiei. Evaluarea unor asemenea cunoștințe poate reflecta, în afara cunoștințelor specifice pentru companie, o calificare înaltă în domenii și specialități, care necesită cunoștințe tehnice specifice, inclusiv cooptarea unui profesionist recunoscut în materie.

(c) Un "cesionar intracorporativ" este o persoană fizică, care lucrează într-o organizație pe teritoriul unei Părți și care este transferată temporar în scopul continuării activității economice pe teritoriul celeilalte Părți; organizația în cauză trebuie să-și aibă principalul loc de activitate pe teritoriul unei Părți și transferarea să fie efectuată într-o instituție (sucursală, filială) a acestei organizații, care se ocupă de fapt de aceeași activitate economică pe teritoriul celeilalte Părți.

Articolul 35

1. Părțile vor face tot posibilul pentru evitarea unor măsuri sau acțiuni, ce ar face mai restrictive condițiile privind stabilirea și funcționarea companiilor lor, decât cele existente la ziua ce precedă data semnării prezentului Acord.

2. Dispozițiile acestui Articol nu aduc prejudicii celor prevăzute în Articolul 43, iar situațiile prevăzute în Articolul 43 vor fi reglementate numai de dispozițiile acestui Articol, excluzând orice alte dispoziții.

3. Acționând în spiritul parteneriatului și al cooperării și în lumina dispozițiilor ce se conțin în Articolul 50, Guvernul Republicii Moldova va informa Comunitatea de intențiile sale de a prezenta o nouă legislație sau a adopta noi regulamente, care pot face mai restrictive condițiile de stabilire și funcționare în Republica Moldova a sucursalelor sau filialelor societăților comunitare, decât cele existente la ziua ce precedă data semnării prezentului Acord. Comunitatea poate cere de la Republica Moldova informații referitoare la proiectele unor asemenea legi sau regulamente și inițierea consultărilor asupra acestor proiecte.

4. Când noile legi sau regulamente adoptate în Republica Moldova vor genera condiții mai restrictive în ceea ce privește stabilirea societăților pe teritoriul său, activitatea sucursalelor și filialelor societăților comunitare, stabilite în Republica Moldova, decât cele existente în ziua precedentă datei semnării prezentului Acord, aceste legi sau regulamente nu vor fi aplicate în decursul a trei ani după intrarea lor în vigoare, față de sucursalele și filialele societăților deja stabilite în Republica Moldova la momentul intrării acestora în vigoare.

CAPITOLUL III: PRESTAREA DE SERVICII TRANSFRONTALIERE ÎNTRE COMUNITATE ȘI REPUBLICA MOLDOVA

Articolul 36

1. Părțile se obligă, în conformitate cu prevederile acestui Capitol, să întreprindă măsurile necesare pentru a face posibilă creșterea prestărilor de servicii de către societățile din Comunitate și din Republica Moldova, care sunt stabilite în altă Parte, decât cea a destinatarului serviciilor, ținând cont totodată de dezvoltarea sectoarelor de servicii în ambele Părți.

2. Consiliul de Cooperare va face recomandările necesare cu privire la realizarea paragrafului 1.

Articolul 37

Părțile vor coopera în vederea dezvoltării unui sector de servicii cu caracter de piață în Republica Moldova.

Articolul 38

1. În ceea ce privește transportul maritim internațional, Părțile se angajează să aplice în mod efectiv principiul liberului acces pe bază comercială la piață și traficul acestuia.

a) Dispoziția sus-menționată nu va prejudicia drepturile și obligațiile ce rezultă din Convenția Națiunilor Unite privind codul de conduită al conferințelor maritime, aplicabile unei sau celeilalte Părți Contractante la prezentul Acord. Companiile

din afara conferinței sunt libere să concureze cu cele participante la conferință atât timp cât ele respectă principiul concurenței loiale pe bază comercială.

b) Părțile afirmă adeziunea lor la principiul liberei concurențe ca o caracteristică esențială pentru comerțul în vrac, sec și lichid.

2. Aplicând principiile paragrafului 1, Părțile:

a) se abțin să aplice, începând cu intrarea în vigoare a prezentului Acord, clauze de partajare a încărcăturilor navale în acordurile bilaterale între Statele Membre ale Comunității și fosta Uniune Sovietică;

b) se abțin să introducă în acordurile bilaterale ulterioare cu țările terțe clauze de partajare a încărcăturilor navale în afara cazurilor excepționale, în care societățile navale ale uneia sau celeilalte Părți la prezentul Acord nu vor avea altă posibilitate de a practica comerțul cu destinație și cu proveniența din țările terțe menționate mai sus.

e) interzic, în acordurile bilaterale viitoare, aranjamente de partajare a încărcăturilor navale privind comerțul în vrac, sec și lichid.

d) abrogă îndată după intrarea în vigoare a prezentului Acord toate măsurile unilaterale, impedimentele administrative, tehnice și de altă natură, care ar putea avea un efect restrictiv sau discriminatoriu asupra liberei prestări a serviciilor în transportul maritim internațional.

Fiecare Parte, printre altele, va acorda navelor, aparținând cetățenilor sau societăților celeilalte Părți, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor nave, în ceea ce privește accesul la porturile deschise comerțului internațional, utilizarea infrastructurii și serviciilor maritime auxiliare în porturi, precum plățile și taxele, facilitățile vamale și distribuirea cheurilor și facilităților de încărcare și descărcare.

3. Cetățenii și societățile comunitare, care prestează servicii de transport maritim internațional, sunt liberi să presteze servicii internaționale fluvio-maritime pe arterele fluviale interne ale Republicii Moldova și invers.

Articolul 39

În vederea asigurării unei dezvoltări coordonate a transportului între Părți, adaptate la necesitățile lor comerciale, condițiile accesului mutual la piață și prestarea serviciilor în domeniul transportului rutier, feroviar și fluvial intern și, dacă este aplicabil, în domeniul transportului aerian, pot fi reglementate în cadrul acordurilor speciale corespunzătoare, negociate între Părți, așa cum este definit în Articolul 96 după intrarea în vigoare a prezentului Acord.

CAPITOLUL IV: PREVEDERI GENERALE

Articolul 40

1. Dispozițiile prezentului Titlu se aplică sub rezerva restricțiilor justificate din considerente de ordine publică, securitate sau sănătate publică.

2. Acestea nu se aplică activităților care, pe teritoriul oricărei Părți, sunt legate, chiar ocazional, de exercitarea puterii publice.

Articolul 41

În scopul aplicării prezentului Titlu, nici o dispoziție a prezentului Acord nu împiedică Părțile să aplice legile și regulamentele lor privind admiterea și sejurul, serviciul, condițiile de muncă, stabilirea persoanelor fizice și prestarea serviciilor, cu condiția ca, procedând astfel, ele nu le aplică în așa fel încât să anuleze sau să diminueze beneficiile, ce se cuvin oricărei Părți în baza unei dispoziții specifice a prezentului Acord. Dispoziția menționată nu afectează aplicarea Articolului 40.

Articolul 42

Societățile controlate și posedate în exclusivitate de către societățile moldovenești împreună cu cele comunitare, beneficiază în egală măsură de dispozițiile Capitolelor II, III și IV.

Articolul 43

Tratamentul, acordat de către o Parte celeilalte Părți privind sectoarele sau măsurile, ce cad sub incidența Acordului General pentru Tarife și Servicii (GATS), cu o lună înainte de data intrării în vigoare a obligațiilor pertinente ale GATS, în nici un caz nu va fi mai favorabil decât cel acordat de către prima Parte în conformitate cu dispozițiile GATS și aceasta în privința fiecărui sector de serviciu, subsector sau mod de prestare a serviciilor.

Articolul 44

În vederea aplicării Capitoalelor II, III și IV, nu se va ține cont de tratamentul acordat de către Comunitate, Statele ei Membre sau Republica Moldova în virtutea angajamentelor asumate în cadrul Acordurilor de integrare economică conform principiilor Articolului V al GATS.

Articolul 45

1. Tratamentul națiunii celei mai favorizate acordat conform dispozițiilor prezentului Titlu nu se aplică avantajelor fiscale, pe care Părțile le acordă sau le vor acorda în viitor în baza acordurilor pentru evitarea dublei impozitări sau altor acorduri fiscale.
2. Nici o dispoziție a prezentului Titlu nu va fi interpretată în maniera, în care ar putea împiedica adoptarea sau aplicarea de către Părți a măsurilor privind evitarea evaziunii fiscale conform dispozițiilor fiscale ale acordurilor privind evitarea dublei impozitări sau altor acorduri fiscale sau legislației fiscale interne.
3. Nici o dispoziție a prezentului Titlu nu va fi interpretată în maniera în care ar putea împiedica Statele Membre sau Republica Moldova în aplicarea dispozițiilor pertinente ale legislației lor fiscale, să facă distincție între contribuabilii ce nu se găsesc în situații identice, în deosebi în ceea ce privește locul lor de reședință.

Articolul 46

Fără a aduce prejudicii Articolului 34, nici o dispoziție a Capitoalelor II, III și IV a prezentului Acord nu va fi interpretată ca acordând dreptul:

- cetățenilor Statelor Membre sau ai Republicii Moldova de a intra sau a șede pe teritoriul Republicii Moldova sau Comunității, oricare ar fi calitatea acestora și, în special, în calitate de acționari sau parteneri ai unei societăți sau gestionari sau angajați ai acestei societăți sau prestatori sau beneficiari de servicii;
- sucursalelor sau filialelor comunitare ale societăților moldovenești de a angaja sau de a avea deja angajați cetățeni ai Republicii Moldova pe teritoriul Comunității;
- sucursalelor sau filialelor moldovenești ale societăților comunitare de a angaja sau de a avea deja angajați cetățeni ai Statelor Membre pe teritoriul Republicii Moldova;
- societăților moldovenești sau sucursalelor sau filialelor comunitare ale societăților moldovenești de a trimite cetățeni moldoveni să lucreze pentru sau sub controlul altor persoane în baza contractelor de angajare temporară;
- societăților comunitare sau filialelor sau sucursalelor moldovenești ale societăților comunitare să trimită muncitori cetățeni ai Statelor Membre în baza contractelor de angajare temporară.

TITLUL V: PLĂȚI CURENTE ȘI CAPITALURI

Articolul 47

1. Părțile se angajează să autorizeze, într-o monedă liber convertibilă, orice plăți pe contul curent al balanței de plăți între rezidenții Comunității și Republicii Moldova, legate de circulația bunurilor, serviciilor sau persoanelor, efectuate conform dispozițiilor prezentului Acord.

2. În ceea ce privește tranzacțiile ce țin de contul de capital al balanței de plăți, odată cu intrarea în vigoare a prezentului Acord, va fi asigurată libera circulație a capitalurilor vizând investițiile directe efectuate în societățile constituite conform legislației țării gazdă și investițiile efectuate conform dispozițiilor Capitolului II al Titlului IV, cât și lichidarea sau repatrierea acestor investiții și a oricărui profit provenind din acestea.

3. Fără a aduce prejudicii paragrafului 2 sau paragrafului 5, odată cu intrarea în vigoare a prezentului Acord, nu vor fi introduse restricții noi de schimburi externe referitoare la circulația capitalului și plățile curente între rezidenții Comunității și Republicii Moldova. Înțelegerile existente nu vor căpăta un caracter mai restrictiv.

4. Părțile se vor consulta reciproc în vederea facilitării circulației altor forme de capital între Comunitate și Republica Moldova, decât cele menționate în paragraful 2, în vederea promovării obiectivelor prezentului Acord.

5. În baza dispozițiilor prezentului Articol și până la introducerea convertibilității depline a monedei Republicii Moldova în sensul Articolului VIII al Statutului Fondului Monetar Internațional (FMI), Republica Moldova, în cazuri excepționale, poate să aplice restricții vizând schimbul valutar, legate de acordarea sau obținerea creditelor financiare pe termen scurt sau mediu, în măsura în care aceste restricții îi sunt impuse pentru acordarea unor asemenea credite și sunt autorizate conform Statutului Republicii Moldova în cadrul FMI. Republica Moldova va aplica aceste restricții într-o manieră nediscriminatorie. Ele vor fi aplicate astfel încât să perturbeze cât mai puțin posibil prezentul Acord. Republica

Moldova va informa prompt Consiliul de Cooperare asupra introducerii unor astfel de măsuri, cât și despre orice modificare, pe care ar putea să le aducă la acestea.

6. Fără a aduce prajudicii paragrafului 1 și 2, când în cazuri excepționale circulația capitalului între Comunitate și Republica Moldova cauzează sau amenință să cauzeze grave dificultăți, acționarii politicii de schimb valutar sau politicii monetare în Comunitate sau în Republica Moldova, Comunitatea și respectiv Republica Moldova pot lua măsuri de salvagardare privind circulația capitalului între Comunitate și Republica Moldova pe parcursul unei perioade ce nu va depăși 6 luni, dacă astfel de măsuri sunt strict necesare.

CAPITOLUL VI: CONCURENȚA, PROTECȚIA PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE, INDUSTRIALE ȘI COMERCIALE ȘI COOPERAREA ÎN DOMENIUL LEGISLAȚIEI

Articolul 48

1. Părțile sunt de acord să acționeze în vederea remedierii sau eliminării, prin aplicarea legilor sale referitoare la concurență sau prin alte metode, a restricțiilor referitoare la concurența întreprinderilor sau celor, care rezultă din intervenția statului, în acea măsură în care acestea pot afecta comerțul dintre Comunitate și Republica Moldova.

2. În scopul realizării obiectivelor menționate în paragraful 1:

2.1. Părțile vor asigura existența și aplicarea legilor referitoare la restricțiile privind concurența întreprinderilor aflate sub jurisdicția lor.

2.2. Părțile se vor abține de la acordarea ajutorului de stat anumitor întreprinderi sau producției de bunuri, diferite de cele definite în Acordul General pentru Tarife și Comerț sau de la prestarea serviciilor, ce distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența în așa măsură încât aceasta ar putea afecta comerțul dintre Comunitate și Republica Moldova.

2.3. La cererea unei Părți cealaltă Parte va furniza informații referitoare la programele sale de ajutor în cazuri particulare de ajutor de stat. Nu va furniza nici o informație ce cade sub incidența reglementărilor Părților referitoare la secretul profesional sau comercial.

2.4. În cazul monopolurilor de stat cu caracter comercial, Părțile declară că sunt gata, odată cu începerea celui de-al patrulea an care va urma după data intrării în vigoare a prezentului Acord, să asigure inexistența oricărei discriminări între cetățenii Părților cu privire la condițiile de cumpărare și vânzare a mărfurilor.

2.5. În cazul întreprinderilor publice sau al întreprinderilor, cărora Statele Membre ale Comunității sau Republica Moldova le acordă drepturi exclusive, Părțile declară disponibilitatea lor ca, odată cu începerea celui de-al patrulea an după data intrării în vigoare a prezentului Acord, să asigure că nu vor introduce și nu vor menține nici o măsură capabilă să distorsioneze comerțul între Comunitate și Republica Moldova într-o măsură care ar afecta interesele respective ale Părților. Această prevedere nu va împiedica realizarea prin lege sau fapte a sarcinilor specifice, puse în fața acestor întreprinderi.

2.6. Perioada menționată în paragrafele 2.4. și 2.5. poate fi prelungită cu acordul comun al Părților.

3. În cadrul Consiliului de Cooperare pot avea loc consultări la cererea Comunității sau a Republicii Moldova referitor la restricțiile sau distorsiunile concurenței, menționate în paragrafele 1 și 2 pe probleme ce țin de punerea în aplicare a regulilor lor de concurență supuse restricțiilor, impuse de legile despre divulgarea informației, confidențialitate și cele cu privire la secretul de afaceri. Totodată, consultările pot cuprinde chestiuni referitoare la interpretarea paragrafelor 1 și 2.

4. Părțile cu experiență în domeniul aplicării reglementărilor privind concurența, vor trebui să acorde o atenție deplină furnizării celorlalte Părți, la cererea acestora și în măsura resurselor disponibile, asistenței tehnice în vederea dezvoltării și implementării reglementărilor privind concurența.

5. Pevederile sus-menționate nu vor afecta în nici un fel drepturile Părților în aplicarea măsurilor adecvate, în special a celor indicate în Articolul 18, în scopul eliminării distorsiunilor în comerțul cu mărfuri și servicii.

Articolul 49

1. În conformitate cu dispozițiile prezentului Articol și ale Anexei III, Republica Moldova va continua să amelioreze protecția drepturilor la proprietate intelectuală, industrială și comercială în scopul asigurării până la finele celui de-al cincilea an, care va urma după data intrării în vigoare a prezentului Acord, un nivel de protecție similar celui existent în Comunitate, inclusiv mijloacele efective menite să asigure respectarea acestor drepturi.

2. La sfârșitul celui de-al cincilea an, care va urma după data intrării în vigoare a prezentului Acord, Republica Moldova va adera la convențiile multilaterale în materie de drepturi la proprietate intelectuală, industrială și comercială menționate în Anexa III, paragraful 1, la care Statele Membre ale Comunității sunt Părți sau care sunt de facto aplicate de către Statele Membre conform dispozițiilor pertinente ale acestor convenții.

Articolul 50

1. Părțile recunosc că o condiție importantă pentru consolidarea legăturilor economice între Moldova și Comunitate o reprezintă apropierea legislației existente și viitoare a Republicii Moldova de cea a Comunității. Republica Moldova va întreprinde măsurile necesare pentru a asigura creșterea graduală a compatibilității legislației sale cu legislația comunitară.
2. Aproximarea legislațiilor va cuprinde, în particular, următoarele domenii: legislația vamală, dreptul societăților, dreptul bancar, contabilitatea și fiscalitatea întreprinderilor, proprietatea intelectuală, protecția muncitorilor la locul lor de muncă, serviciile financiare, regulile de concurență, aprovizionarea publică, protecția sănătății și a vieții persoanelor, animalelor și a plantelor, mediului înconjurător, protecția consumatorilor, impozitarea indirectă, regulile și normele tehnice, legile și reglementările privind energia nucleară, transportul.
3. Comunitatea va acorda Republicii Moldova asistența tehnică necesară pentru realizarea acestor măsuri, care poate include:
 - schimb de experți;
 - furnizarea informațiilor rapide, în particular, în materie de legislație pertinentă;
 - organizarea seminarelor;
 - activități de pregătire a cadrelor;
 - ajutor pentru traducerea legislației comunitare în domeniile în cauză.

CAPITOLUL VII: COOPERAREA ECONOMICĂ

Articolul 51

1. Comunitatea și Republica Moldova stabilesc o cooperare economică orientată să contribuie la procesul de reformă și de redresare economică și la dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova. Această cooperare va consolida legăturile economice existente spre binele ambelor Părți.
2. Vor fi elaborate politici și alte măsuri în vederea promovării reformelor economice și sociale și restructurarea sistemului economic în Republica Moldova, ele având drept bază cerințele durabilității și dezvoltării sociale armonioase, ținându-se cont și de protejarea mediului înconjurător.
3. În acest scop, cooperarea se va concentra asupra cooperării industriale, promovării și protecției investițiilor, aprovizionării publice, standardelor și evaluării gradului de conformitate, sectorului minier și materiilor prime, științei și tehnologiei, instruirii și pregătirii cadrelor, agriculturii și sectorului agroindustrial, energiei, mediului înconjurător, transporturilor, telecomunicațiilor, serviciilor financiare, spălării banilor, politicii monetare, dezvoltării regionale, cooperării sociale, turismului, întreprinderilor mici și mijlocii, informării și comunicării, protecției consumatorilor, cooperării în domeniul statisticii, economiei și combaterii drogurilor.
4. O atenție deosebită este acordată măsurilor capabile să încurajeze cooperarea între Statele Independente pentru a stimula o dezvoltare armonioasă a regiunii.
5. Cooperarea economică și alte forme de cooperare, prevăzute în prezentul Acord, pot fi susținute, la momentul oportun, printr-o asistență tehnică din partea Comunității, ținându-se cont de regulamentul Consiliului, aplicabil asistenței tehnice în Statele Independente, prin prioritățile convenite în programul indicativ referitor la asistența tehnică acordată Moldovei și procedurile de coordonare și realizare fixate în acest program.
6. Consiliul de Cooperare va face recomandări în ceea ce privește dezvoltarea cooperării în domeniile identificate în paragraful 3.

Articolul 52 Cooperarea industrială

1. Cooperarea vizează în particular promovarea:
 - dezvoltării legăturilor comerciale între agenții economici ai ambelor Părți, de exemplu în ceea ce privește transferul de tehnologii și de know-how;
 - participarea Comunității la eforturile întreprinse de către Republica Moldova în vederea restructurării și modernizării tehnice a industriei sale;
 - ameliorarea gestiunii;
 - dezvoltarea regulilor și practicilor comerciale adecvate, inclusiv comercializarea produselor;
 - protecția mediului înconjurător;
 - adaptarea structurii producției industriale la standardele unei economii avansate de piață;

- conversiunea complexului militar-industrial.
2. Dispozițiile prezentului Articol nu vor afecta extinderea regulilor comunitare de concurență aplicate întreprinderilor.

Articolul 53 Promovarea și protejarea investițiilor

1. Ținând cont de împuternicirile și competențele respective ale Comunității și Statelor Membre, cooperarea are drept scop crearea unui climat favorabil investițiilor naționale și străine în special prin crearea unor condiții mai favorabile pentru protejarea investițiilor, transferul de capitaluri și schimbul de informații referitor la posibilitățile de investire.
2. Cooperarea are drept obiectiv promovarea:
 - încheierii, dacă e cazul, a unor acorduri între Statele Membre și Republica Moldova referitoare la promovarea și protejarea investițiilor;
 - încheierii, dacă e cazul, între Statele Membre și Republica Moldova a unor acorduri ce vizează evitarea dublei impozitări;
 - creării unor condiții favorabile pentru atragerea investițiilor străine în economia moldovenească;
 - punerii în aplicare a dreptului afacerilor stabil adecvat și condițiilor similare acestora, schimbului de informații în materie de legi, regulamente și practici administrative în domeniul investițiilor;
 - schimbului de informații despre posibilitățile de investire în cadrul târgurilor, expozițiilor, săptămânilor comerciale și altor manifestări.

Articolul 54 Aprovizionarea publică

Părțile vor coopera în scopul creării condițiilor pentru acordarea deschisă și pe bază de concurență a contractelor de vânzare-cumpărare a bunurilor și serviciilor, îndeosebi prin intermediul cererilor de ofertă.

Articolul 55 Cooperarea în domeniul standardelor și evaluării gradului de conformitate

1. Cooperarea între Părți va promova alinierea la criteriile, principiile și directivele internaționale convenite, respectate în acest domeniu. Acțiunile necesare vor facilita progresul în recunoașterea reciprocă în domeniul evaluării conformității, precum și îmbunătățirea calității produselor moldovenești.
2. În acest scop, Părțile se străduiesc:
 - să promoveze o cooperare adecvată cu organizațiile și instituțiile specializate în aceste domenii;
 - să promoveze utilizarea regulilor tehnice ale Comunității și aplicarea standardelor și procedurilor europene de evaluare a conformității;
 - să permită schimbul de experiență și de informare tehnică în materie de gestiune a calității.

Articolul 56 Sectorul minier și materiilor prime

0. Părțile urmăresc sporirea investițiilor și schimburilor în domeniul minier și materiilor prime.
2. Cooperarea se va concentra îndeosebi asupra următoarelor domenii:
 - schimbul de informații despre evoluțiile industriei miniere și metalelor neferoase;
 - crearea unui cadru juridic pentru cooperare;
 - chestiunile comerciale;
 - elaborarea măsurilor legislative și altor măsuri în domeniul protecției mediului înconjurător;
 - instruirea cadrelor;
 - securitatea în industria minieră.

Articolul 57 Cooperarea în domeniul științei și tehnologiei

1. Părțile încurajează, în interesul lor reciproc, cooperarea în domeniul cercetării științifice civile și dezvoltării tehnologice, ținând cont de disponibilitatea resurselor, de accesul adecvat la programele lor respective și asigurarea unei protecții efective a drepturilor la proprietate intelectuală, industrială și comercială.
2. Cooperarea în domeniul științei și tehnologiei va cuprinde:
 - schimbul de informații științifice și tehnologice;
 - activități comune de cercetare și dezvoltare;
 - activități de pregătire a cadrelor și programe de mobilitate pentru oamenii de știință, cercetătorii și tehnicienii ambelor Părți, care lucrează în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice.

Când această cooperare se efectuează în cadrul activităților legate de instruire și/sau pregătire, ea trebuie să se conformeze dispozițiilor Articolului 58.

Pe baza unui comun acord, Părțile se pot angaja și în alte forme de cooperare în domeniul științei și tehnologiei.

În cadrul acestor activități de cooperare, o atenție deosebită este acordată reamplasării oamenilor de știință, inginerilor, cercetătorilor și tehnicienilor, care participă sau au participat la cercetări privind producerea armelor de distrugere în masă.

3. Cooperarea prevăzută de prezentul Articol este realizată în conformitate cu dispozițiile specifice, care urmează a fi negociate și încheiate în conformitate cu procedurile adoptate de către fiecare Parte, care fixează, printre altele, și dispozițiile corespunzătoare în materie de drepturi la proprietatea intelectuală.

Articolul 58 Instruire și pregătire

1. Părțile cooperează în vederea ridicării nivelului învățământului general și calificării profesionale în Republica Moldova, atât în sectorul public, cât și în cel privat.

2. Cooperarea se referă în particular la următoarele domenii:

- modernizarea sistemelor de învățământ superior și de instruire în Republica Moldova, inclusiv sistemul de atestare a instituțiilor de învățământ superior și diplomelor învățământului superior;
- pregătirea cadrelor din sectoarele public și privat și funcționarilor publici în domeniile prioritare, care urmează a fi determinate;
- cooperarea între instituțiile de învățământ și între instituțiile de învățământ și întreprinderi;
- mobilitatea profesorilor, absolvenților, administratorilor, tinerilor savanți și cercetătorilor științifici și tineretului;
- promovarea predării în domeniul studiilor europene în instituțiile corespunzătoare;
- predarea limbilor comunitare;
- pregătirea instructorilor.

3. Eventuala participare a unei Părți la diferite programe ce țin de instruirea și pregătirea celeilalte Părți poate fi examinată în conformitate cu procedurile lor respective și, dacă e cazul, va fi stabilit cadrul instituțional și programele de cooperare privind participarea Republicii Moldova la programul TEMPUS al Comunității.

Articolul 59 Agricultură și sectorul agro-industrial

În acest domeniu cooperarea vizează promovarea reformei agrare, modernizarea, privatizarea și restructurarea agriculturii, a sectoarelor agro-industrial și serviciilor în Republica Moldova; dezvoltarea piețelor interne și externe pentru produsele moldovenești în condiții, care ar asigura protecția mediului înconjurător, ținând cont de necesitatea de a spori siguranța aprovizionării cu produse alimentare. De asemenea, Părțile au drept obiectiv apropierea graduală a normelor moldovenești de regulamentele tehnice comunitare referitoare la produsele alimentare agricole și industriale, inclusiv a normelor sanitare și fitosanitare.

Articolul 60 Energie

1. Cooperarea se va desfășura în cadrul principiilor economiei de piață și a Cartei Europene pentru Energie și pe fundalul integrării progresive a piețelor de energie din Europa.

2. Cooperarea va include printre altele și următoarele domenii:

- impactul livrării și consumului de energie asupra mediului înconjurător cu scopul de a preveni sau de a minimaliza daunele ecologice cauzate de aceste activități;
- ameliorarea calității și siguranței aprovizionării cu energie, inclusiv diversificarea furnizorilor, într-un mod sănătos din punct de vedere economic și ecologic;
- elaborarea unei politici energetice;
- ameliorarea gestiunii și reglementării sectorului energetic în conformitate cu o economie de piață;
- realizarea unui ansamblu de condiții instituționale, juridice, fiscale și altele necesare pentru a încuraja investițiile și schimburile de energie crescânde;
- promovarea folosirii raționale și efective a energiei;
- modernizarea, dezvoltarea și diversificarea infrastructurii energetice;
- perfecționarea tehnologiilor energetice de aprovizionare și de utilizare finală, indiferent de tipul energiei;
- gestiunea și pregătirea tehnică în sectorul energetic.

Articolul 61 Mediul înconjurător

1. În spiritul Cartei Europene pentru Energie și Declarației Conferinței de la Lucerna din 1993, Părțile dezvoltă și consolidează cooperarea lor în domeniului mediului înconjurător și protecției sănătății oamenilor.

2. Cooperarea are drept scop lupta împotriva degradării mediului înconjurător și cuprinde în special:

- supravegherea efectivă a poluării și evaluarea mediului înconjurător, un sistem de informare despre starea mediului înconjurător;
- lupta împotriva poluării locale, regionale și transfrontaliere a aerului și apei;

- reabilitarea mediului înconjurător;
 - producerea și consumul durabil, eficient și ecologic efectiv al energiei; securitatea întreprinderilor industriale;
 - clasificarea și folosirea fără pericol a substanțelor chimice;
 - calitatea apei;
 - reducerea, reciclarea și îndepărtarea sigură a deșeurilor, implicarea Convenției de la Basel;
 - impactul agriculturii, eroziunii solurilor și poluării chimice asupra mediului;
 - protecția pădurilor;
 - conservarea biodiversității, zonelor protejate, utilizarea și gestiunea durabilă a resurselor biologice;
 - amenajarea teritorială, inclusiv construcțiile și urbanismul;
 - utilizarea instrumentelor economice și fiscale;
 - evoluțiile climaterice globale;
 - educarea și sensibilizarea ecologică;
 - implementarea Convenției de la Espoo privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător în contextul internațional.
3. Cooperarea se referă în special la următoarele domenii:
- planificarea gestiunii catastrofelor și altor situații de urgență;
 - schimbul de informații și de experți, inclusiv în materie de transfer de tehnologii nepoluante și de utilizare ecologică rațională a biotehnologiilor;
 - activități comune de cercetare;
 - adaptarea legislațiilor la normele comunitare;
 - cooperarea la nivel regional, inclusiv în cadrul Agenției Europene a Mediului Înconjurător, și la nivel internațional;
 - elaborarea strategiilor, în particular a celor ce se referă la problemele globale și climaterice, precum și la realizarea unei dezvoltări durabile;
 - studii ale impactului asupra mediului înconjurător.

Articolul 62 Transport

1. Părțile dezvoltă și consolidează cooperarea lor în domeniul transporturilor.
2. Această cooperare vizează, printre altele, restructurarea și modernizarea sistemelor și rețelelor de transport în Republica Moldova și dezvoltarea și asigurarea, dacă e cazul, a compatibilității sistemelor de transport în contextul globalizării acestuia.

Cooperarea se va axa printre altele pe:

- modernizarea gestiunii și exploatarei transporturilor rutiere, căilor ferate, poturilor și aeroporturilor;
- modernizarea și dezvoltarea infrastructurilor rutiere, feroviare, portuare, aeroportuare și căilor navigabile, inclusiv modernizarea celor mai importante căi de interes comun și rețelelor transeuropene pentru tipurile de transport menționate mai sus;
- promovarea și dezvoltarea transporturilor multimodale;
- promovarea programelor comune de cercetare și dezvoltare;
- pregătirea cadrului juridic și instituțional pentru elaborarea și realizarea politicii în sectorul transporturilor, inclusiv privatizarea lui.

Articolul 63 Serviciile poștale și telecomunicațiile

În cadrul împuternicirilor și competențelor lor respective, Părțile vor extinde și consolida cooperarea în domeniile ce țin de:

- stabilirea unor politici și directive pentru dezvoltarea sectorului telecomunicațiilor și serviciilor poștale;
- formularea principiilor politicii tarifare și a comercializării serviciilor poștale și de telecomunicații;
- încurajarea elaborării proiectelor în domeniul telecomunicațiilor și serviciilor poștale și atragerea investițiilor;
- sporirea eficacității și calității prestării serviciilor de telecomunicații și poștale, printre care și liberalizarea activității sub-sectoarelor;
- aplicarea avansată a telecomunicațiilor, mai ales în domeniul transferului fondurilor electronice;
- gestionarea și “optimizarea” rețelelor de telecomunicații;
- o bază reglementară adecvată pentru prestarea serviciilor de telecomunicații și poștale și pentru utilizarea unui spectru de frecvență radio;
- pregătirea cadrelor în domeniul telecomunicațiilor și serviciilor poștale în vederea exploatarei lor în condiții de piață.

Articolul 64 Serviciile financiare

Cooperarea are drept scop facilitarea integrării Republicii Moldova în sistemele universal acceptate de decontări reciproce. Asistența tehnică se va concentra asupra următoarelor:

- dezvoltarea serviciilor bancare și financiare, dezvoltarea unei piețe comune a resurselor creditare, integrarea Republicii Moldova în sistemele universal acceptate de decontări reciproce;
- dezvoltarea în Republica Moldova a sistemului fiscal și instituțiilor financiare, schimbului de experiență și pregătirii cadrelor în domeniul fiscal;
- dezvoltarea serviciilor de asigurare, ceea ce ar crea, printre altele, un cadru favorabil pentru participarea societăților comunitare la stabilirea întreprinderilor mixte în sectorul de asigurări al Moldovei, precum și la dezvoltarea asigurării creditelor pentru export.

Această cooperare contribuie în special la favorizarea dezvoltării relațiilor între Republica Moldova și Statele Membre în sectorul serviciilor financiare.

Articolul 65 Politica monetară

La cererea autorităților moldovenești, Comunitatea furnizează Republicii Moldova asistență tehnică menită să susțină eforturile Republicii Moldova în consolidarea sistemului său monetar în realizarea unei eventuale convertibilități a monedei sale și ajustarea graduală a politicilor ei la cele ale Sistemului Monetar European. Aceasta include schimbul neoficial de opinii referitoare la principiile și funcționarea Sistemului Monetar European.

Articolul 66 Spălarea banilor

1. Părțile convin asupra necesității de a întreprinde eforturi și a coopera în scopul prevenirii utilizării sistemelor lor financiare la spălarea veniturilor provenite din activități criminale în general și cele legate de droguri, în particular.
2. Cooperarea în acest domeniu include îndeosebi o asistență administrativă și tehnică în vederea adoptării normelor potrivite de combatere a spălării banilor, echivalente celor adoptate în materie de către Comunitate și forurile internaționale din acest domeniu, și în particular de către Grupul Financiar de Acțiune (GFA).

Articolul 67 Dezvoltarea regională

1. Părțile consolidează cooperarea lor în domeniul dezvoltării regionale și amenajării teritoriului.
2. În acest scop, ele încurajează schimbul de informații de către autoritățile naționale, regionale și locale despre politica regională și amenajarea teritoriului, precum și despre metodele de elaborare a politicilor regionale referitoare în special la dezvoltarea regiunilor defavorizate.

De asemenea, ele încurajează contactele directe între regiunile respective și organizațiile publice responsabile de planificarea dezvoltării regionale în scopul, printre altele, de a face schimb de metode și mijloace menite să încurajeze dezvoltarea regională.

Articolul 68 Cooperarea în domeniul social

1. În domeniul sănătății și securității, Părțile dezvoltă cooperarea lor în scopul creșterii nivelului de protecție a sănătății și securității muncitorilor.

Cooperarea se referă în special la:

- instruirea și pregătirea cadrelor în domeniul sănătății și securității, atenție deosebită acordându-se sectoarelor de activitate cu risc sporit;
 - dezvoltarea și promovarea măsurilor preventive pentru combaterea bolilor și suferințelor profesionale;
 - prevenirea riscurilor majore de accidente și gestionarea substanțelor chimice toxice;
 - cercetarea în vederea dezvoltării bazei de cunoștințe referitoare la mediul de lucru și sănătate și la securitatea muncitorilor.
2. În domeniul locurilor de muncă, cooperarea include în special asistență tehnică pentru:
 - optimizarea pieței de muncă;
 - modernizarea serviciilor de plasare în câmpul muncii și de consultări;
 - planificarea și gestionarea programelor de restructurare;
 - promovarea angajării pe plan local;
 - schimbul de informații despre programele referitoare la angajarea flexibilă, inclusiv a celor care stimulează angajarea independentă și încurajează spiritul întreprinzător.
 3. Părțile acordă o atenție deosebită cooperării în domeniul protecției sociale, mai ales cooperării în materie de planificare și de realizare a reformelor protecției sociale în Republica Moldova.

Aceste reforme urmăresc dezvoltarea în Republica Moldova a metodelor de protecție caracteristice economiilor de piață și cuprind toate formele de protecție socială.

Articolul 69 Turismul

Părțile consolidează și largesc cooperarea lor:

- favorizând schimburile turistice;
- asigurând o cooperare între organele oficiale de turism;
- mărinnd fluxurile de informații;
- transferând know-how;
- examinând posibilitățile de a organiza acțiuni comune;
- asigurând pregătirea cadrelor în vederea dezvoltării turismului.

Articolul 70 Întreprinderile mici și mijlocii

1. Părțile au drept obiectiv dezvoltarea și consolidarea întreprinderilor mici și mijlocii și asociațiilor lor, precum și a cooperării între întreprinderile mici și mijlocii în Comunitate și în Republica Moldova.

2. Cooperarea prevede o asistență tehnică, în special în următoarele domenii:

- dezvoltarea unui cadru legislativ pentru întreprinderile mici și mijlocii;
- dezvoltarea unei infrastructuri adecvate (unei agenții de susținere a IMM, comunicațiilor, asistenței pentru crearea unui fond pentru IMM);
- dezvoltarea parcurilor tehnologice.

Articolul 71 Informație și comunicare

Părțile încurajează dezvoltarea metodelor moderne de mânăuire a informației referitoare, inclusiv, la mijloacele mass media, și favorizează un schimb reciproc efectiv de informații. Prioritatea este acordată programelor ce furnizează publicului larg informațiile de bază despre Comunitate și Republica Moldova, inclusiv, în măsura posibilului, accesul reciproc la bazele de date, în conformitate deplină cu drepturile la proprietatea intelectuală.

Articolul 72 Protecția consumatorilor

Părțile stabilesc o cooperare strânsă în vederea realizării compatibilității sistemelor lor de protecție a consumatorilor. Această cooperare cuprinde schimb de informații privind activitatea legislativă și reforma instituțională, stabilirea unor sisteme permanente de informare reciprocă despre produsele periculoase, ameliorarea calității informației furnizate consumatorilor, îndeosebi în materie de prețuri, caracteristici ale produselor și serviciilor oferite, dezvoltarea schimburilor între reprezentanții intereselor consumatorilor, sporirea gradului de compatibilitate a politicilor de protecție a consumatorilor și organizarea de seminare și cursuri.

Articolul 73 Vamele

1. Cooperarea are drept scop asigurarea conformității tuturor dispozițiilor care urmează să fie adoptate în domeniul schimburilor comerciale și apropierii regimului vamal al Republicii Moldova de cel al Comunității.

2. Cooperarea se va axa în special pe:

- schimbul de informații;
- îmbunătățirea metodelor de lucru;
- realizarea nomenclurii combinate și documentului administrativ unic;
- interconexiunea dintre sistemele de tranzit ale Comunității și Republicii Moldova;
- simplificarea procedurilor de inspectare și formalităților ce țin de transportarea mărfurilor;
- susținerea introducerii sistemelor moderne de informare vamală;
- organizarea seminarelor și cursurilor de instruire a cadrelor.

3. Fără a prejudicia alte forme de cooperare prevăzute în prezentul Acord, mai ales prin Articolul 76, asistența reciprocă în domeniul vamal între autoritățile administrative ale Părților este determinată de dispozițiile Protocolului anexat la prezentul Acord.

Articolul 74 Cooperarea în domeniul statisticii

Cooperarea vizează plasarea unui sistem statistic eficient, care va furniza statistici de încredere, necesare pentru a susține și supraveghea procesul de reforme economice și pentru a contribui la dezvoltarea sectorului privat în Republica Moldova.

Părțile cooperează în special în următoarele domenii:

- adaptarea sistemului statistic moldovenesc la metodele, standardele și clasificările internaționale;
- schimb de informații statistice;
- furnizarea informațiilor statistice macro- și micro-economice necesare pentru a pune în aplicare și a dirija reformele economice.

Comunitatea va contribui în acest sens prin acordarea asistenței tehnice Republicii Moldova.

Articolul 75 Economia

Părțile facilitează procesul de reformă economică și coordonarea politicilor economice pe calea unei cooperări menite să amelioreze însușirea bazelor economiilor respective și elaborarea și punerea în aplicare a politicii economice în economiile de piață. În acest scop, Părțile vor efectua un schimb de informații despre rezultatele și perspectivele macro-economice.

Comunitatea furnizează o asistență tehnică pentru:

- a ajuta Republica Moldova în procesul de reformă economică, furnizând expertize profesionale și asistență tehnică;
- a încuraja cooperarea între economiști cu scopul de a accelera transferul de know-how necesar în vederea elaborării politicilor economice și asigurării unei largi difuzări a cercetărilor din acest domeniu.

Articolul 76 Drogurile

În cadrul împuternicirilor și competențelor respective, Părțile cooperează în vederea sporirii eficacității și eficienței politicilor și măsurilor de luptă împotriva producerii, ofertei și traficului ilicit de stupefiante și de substanțe psihotrope, inclusiv prevenirii răspândirii substanțelor chimice menționate mai sus, precum și prevenirea și reducerea cererii de droguri. Cooperarea în acest domeniu se va baza pe consultări reciproce și o coordonare strânsă între Părți, în ceea ce privește obiectivele și strategiile adoptate în diferite domenii referitoare la combaterea drogurilor.

TITLUL VIII: COOPERAREA CULTURALĂ

Articolul 77

Părțile se angajează să promoveze, încurajeze și faciliteze cooperarea culturală. Programele de cooperare culturală existente în Comunitate sau cele ale unuia sau mai multora dintre Statele ei Membre pot constitui, dacă este cazul, obiectul unei cooperări și altor activități care prezintă interes reciproc și pot fi dezvoltate.

TITLUL IX: COOPERAREA FINANCIARĂ

Articolul 78

În vederea realizării obiectivelor prezentului Acord și în conformitate cu Articolele 70, 80 și 81, Republica Moldova va beneficia de o asistență financiară temporară din partea Comunității prin intermediul unei asistențe tehnice sub formă de donație cu scopul de a accelera procesul reformei sale economice.

Articolul 79

Această asistență financiară este realizată prin măsurile prevăzute în cadrul programului TACIS, prevăzut în Regulamentul Consiliului Comunității.

Articolul 80

Obiectivele și domeniile asistenței financiare a Comunității vor fi definite într-un program indicativ, care va reflecta prioritățile stabilite, ce urmează a fi convenite între cele două Părți, ținându-se cont de necesitățile Republicii Moldova, de capacitățile sale sectoriale de absorbție și progresul reformelor. Părțile informează Consiliul de Cooperare despre acest lucru.

Articolul 81

În scopul de a asigura o utilizare optimă a resurselor disponibile, Părțile vor asigura o coordonare strânsă între asistența tehnică a Comunității și contribuțiile altor părți implicate, precum Statele Membre, alte țări, și organizațiile internaționale, ca Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, precum și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și FMI.

TITLUL X: DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE, GENERALE ȘI FINALE

Articolul 82

Prin prezentul Articol este instituit un Consiliu de Cooperare, care urmărește realizarea prezentului Acord. Consiliul se va întruni la nivel ministerial o dată pe an. El va examina orice probleme importante care apar în cadrul Acordului, precum și

toate celelalte chestiuni bilaterale sau internaționale de interes comun în scopul realizării obiectivelor prezentului Acord. Consiliul de Cooperare poate de asemenea face recomandări corespunzătoare în baza unui acord comun între cele două Părți.

Articolul 83

1. Consiliul de Cooperare este compus, pe de o parte, din membrii Consiliului Uniunii Europene și din membrii Comisiei Comunităților Europene și, pe de altă parte, din membrii Guvernului Republicii Moldova.
2. Consiliul de Cooperare va stabili Regulile sale de procedură.
3. Președinția Consiliului de Cooperare este exercitată pe rând de către un reprezentant al Comunității și un membru al Guvernului Republicii Moldova.

Articolul 84

1. Consiliul de Cooperare este ajutat la îndeplinirea sarcinilor sale de către un Comitet de Cooperare compus, pe de o parte, din reprezentanți ai membrilor Consiliului Uniunii Europene și membrilor Comisiei Comunităților Europene și, pe de altă parte, de către reprezentanții Guvernului Republicii Moldova, de obicei la nivel de înalți funcționari. Președinția Comitetului de Cooperare este exercitată pe rând de către Comunitate și Republica Moldova.

În Regulile sale de procedură Consiliul de Cooperare va determina obligațiile Comitetului de Cooperare, care cuprind pregătirea reuniunilor Consiliului de Cooperare, precum și modalitățile de funcționare a Comitetului.

2. Consiliul de Cooperare poate delega oricare din competențele sale Comitetului de Cooperare, care va asigura continuitatea între reuniunile Consiliului de Cooperare.

Articolul 85

Consiliul de Cooperare poate decide constituirea oricărui alt comitet special sau organului, care ar putea să-l asiste în realizarea obligațiilor lui și va determina componența și obligațiile unor astfel de comitete și organe, precum și modul lor de funcționare.

Articolul 86

În cadrul examinării unei probleme apărute în cadrul prezentului Acord, referitoare la o dispoziție, care face trimitere la un articol din GATT, Consiliul de Cooperare va lua în considerație, pe cât va fi posibil, interpretarea dată în general a articolului GATT în cauză de către Părțile Contractante la GATT.

Articolul 87

Prin prezentul Acord se instituie un Comitet Parlamentar de Cooperare. El va deveni un for de întruniri și schimburi de opinii pentru membrii Parlamentului moldovenesc și cel European. Acest Comitet se va reuni la intervale de timp determinate de către el însuși.

Articolul 88

1. Comitetul Parlamentar de Cooperare este compus, pe de o parte, din membrii Parlamentului European și, pe de altă parte, din membrii Parlamentului moldovenesc.
2. Comitetul Parlamentar de Cooperare va stabili Regulile sale de procedură.
3. Președinția Comitetului Parlamentar de Cooperare este exercitată pe rând de către Parlamentul European și Parlamentul moldovenesc, în conformitate cu dispozițiile, trasate în Regulile lui de procedură.

Articolul 89

Comitetul Parlamentar de Cooperare poate cere Consiliului de Cooperare să-i furnizeze informații pertinente referitoare la realizarea prezentului Acord și acesta îi va furniza informațiile cerute.

Comitetul Parlamentar de Cooperare va fi informat despre recomandările Consiliului de Cooperare.

Comitetul Parlamentar de Cooperare poate adresa recomandări Consiliului de Cooperare.

Articolul 90

1. În cadrul prezentului Acord, fiecare Parte se angajează să asigure persoanelor fizice și juridice ale celeilalte Părți un acces nediscriminatoriu în comparație cu acel al propriilor cetățeni la instanțele judiciare și organele administrative competente ale Părților cu scopul de a proteja drepturile lor individuale și de proprietate, inclusiv cele referitoare la proprietatea intelectuală, industrială și comercială.

2. În limitele împuternicirilor și competențelor lor respective, Părțile:

- vor încuraja adresarea la arbitraj pentru soluționarea litigiilor legate de tranzacțiile comerciale și de cooperare încheiate de către agenți economici din Comunitate și din Republica Moldova;

- sunt de acord ca atunci, când litigiul este supus arbitrajului, fiecare Parte la litigiul poate, în afară de cazul când regulile din centrul de arbitraj ales de către Părți prevăd altceva, să-și aleagă propriul arbitru, indiferent de cetățenia lui, și că al treilea arbitru, care execută președinția, sau arbitrul unic poate fi un cetățean al unui stat terț;
- vor recomanda agenților lor economici să aleagă de comun acord legea aplicabilă contractelor lor;
- vor încuraja recursul la regulile de arbitraj, elaborate de către Comisia Națiunilor Unite pentru Dreptul Comercial Internațional (CNUDCI) și la arbitraj prin orice centru al unui stat semnatar al Convenției asupra Recunoașterii și Exercițării Sentințelor Arbitrale Străine, încheiată la New-York la 10 iunie 1958.

Articolul 91

Nici o dispoziție a Acordului nu împiedică Părțile să ia măsurile:

- a) pe care ele le consideră necesare în vederea prevenirii divulgării de informații, contra intereselor vitale ale securității lor;
- b) referitoare la producerea sau la comerțul cu arme, muniții sau materiale de război sau cercetare, la dezvoltarea sau la producerea indispensabilă asigurării apărării sale, cu condiția, că astfel de măsuri nu vor afecta condițiile de concurență pentru produsele ce nu sunt destinate unor scopuri specifice militare;
- c) pe care ea le consideră esențiale pentru securitatea ei proprie în caz de grave tulburări interne, capabile să afecteze menținerea ordinii și legalității, în timp de război sau de grave tensiuni internaționale, care amenință să se transforme într-un conflict armat sau pentru a satisface obligații, pe care ea le-a acceptat în scopul de a asigura menținerea păcii și securității internaționale;
- d) pe care ea le consideră necesare pentru a respecta obligațiile și angajamentele sale internaționale în problema controlului asupra folosirii duble a produselor industriale și tehnologice.

Articolul 92

1. În domeniile prevăzute de prezentul Acord și fără a aduce prejudiciu oricărei dispoziții speciale, ce figurează mai jos:
 - reglementările aplicate de către Republica Moldova față de Comunitate nu vor duce la discriminare între Statele Membre, cetățenii lor sau societățile și companiile lor;
 - reglementările aplicate de către Comunitate față de Republica Moldova nu vor duce la discriminare între cetățenii Republicii Moldova sau societățile și companiile ei.
2. Dispozițiile paragrafului 1 nu prejudiciază dreptul Părților de a aplica dispozițiile pertinente ale legislației lor asupra contribuabililor care nu se găsesc într-o situație identică cu cea de la locul lor de reședință.

Articolul 93

1. Fiecare dintre cele două Părți poate adresa Consiliului de Cooperare orice dispută legată de aplicarea sau interpretarea prezentului Acord.
2. Consiliul de Cooperare poate soluționa disputa prin intermediul unei recomandări.
3. În cazul imposibilității soluționării disputei în conformitate cu paragraful 2, orice Parte poate s-o informeze pe cealaltă de desemnarea unui conciliator; cealaltă Parte trebuie să desemneze pe cel de-al doilea conciliator într-un termen de două luni. În vederea aplicării acestei proceduri, Comunitatea și Statele Membre sunt considerate ca o singură Parte a disputei.

Consiliul de Cooperare desemnează un al treilea conciliator.

Recomandările conciliatorului sunt adoptate cu majoritate de voturi. Aceste recomandări nu sunt obligatorii pentru Părți.

Articolul 94

Părțile convin să se consulte imediat și prompt, pe căi potrivite, la cererea oricărei Părți pentru examinarea oricărei probleme referitoare la interpretarea sau implementarea prezentului Acord și altor aspecte pertinente ale relațiilor dintre Părți.

Dispozițiile prezentului Articol nu afectează și nu prejudiciază în nici un mod Articolele 17, 18, 93 și 99.

Articolul 95

Tratamentul acordat Republicii Moldova în virtutea prezentului Acord nu este în nici un caz mai favorabil decât tratamentul aplicat între Statele Membre.

Articolul 96

În scopul prezentului Acord prin termenul "Părțile" se va înțelege Republica Moldova, pe de o parte, și Comunitatea sau Statele Membre, sau Comunitatea și Statele Membre, în conformitate cu împuternicirile lor respective, pe de altă parte.

Articolul 97

În măsura în care problemele vizate prin prezentul Acord cad sub incidența Tratatului Cărții Europene pentru energie și protocoalelor acestuia, un astfel de Tratat și protocoalele se aplică acestor probleme, odată cu intrarea lor în vigoare, și numai în măsura în care este prevăzută o asemenea aplicare.

Articolul 98

Prezentul Acord este încheiat pentru o perioadă inițială de 10 ani. Acordul va fi reînnoit automat din an în an cu condiția că nici una dintre Părți nu va notifica în scris celeilalte Părți despre denunțarea prezentului Acord cu 6 luni înainte de expirarea lui.

Articolul 99

1. Părțile întreprind orice măsură generală sau particulară necesară pentru îndeplinirea obligațiilor lor în virtutea prezentului Acord. Ele urmăresc ca obiectivele definite în prezentul Acord să fie realizate.

2. Dacă o Parte consideră că cealaltă Parte nu și-a îndeplinit obligațiile pe care le impune prezentul Acord, ea poate lua măsurile adecvate. Înainte de aceasta, cu excepția cazurilor de urgență specială, ea trebuie să furnizeze Consiliului de Cooperare toate informațiile pertinente necesare unei examinări minuțioase a situației în vederea găsirii unei soluții acceptabile pentru Părți.

Alegerea trebuie să se refere cu prioritate la măsurile care perturbază cât mai puțin funcționarea prezentului Acord. Aceste măsuri sunt notificate imediat Consiliului de Cooperare dacă a fost înaintată cererea celeilalte Părți.

Articolul 100

Anexele I, II, III, IV și V, precum și protocolul constituie parte integrantă a prezentului Acord.

Articolul 101

Până la momentul în care persoanelor fizice și agenților economici le vor fi garantate drepturi echivalente în conformitate cu prezentul Acord, acesta nu va aduce prejudicii drepturilor, care le sunt garantate prin acordurile existente, ce leagă unul sau mai multe State Membre, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, cu excepția domeniilor ce țin de competența Comunității și fără a prejudicia obligațiile Statelor Membre, ce rezultă din prezentul Acord în domeniile ce țin de competența lor.

Articolul 102

Prezentul Acord se aplică, pe de o parte, teritoriilor în care sunt aplicate tratatele de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului și Comunității Europene pentru Energia Atomică în condițiile prevăzute de către tratatele menționate și pe de altă parte, teritoriului Republicii Moldova.

Articolul 103

Secretarul general și Consiliul Uniunii Europene este depozitarul prezentului Acord.

Articolul 104

Originalul prezentului Acord a fost redactat în limbile daneză, olandeză, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, greacă, portugheză și moldovenească, toate acestea fiind egal autentice.

Articolul 105

Acest Acord va fi aprobat de către Părți în conformitate cu procedurile lor proprii.

Acest Acord va intra în vigoare în prima zi a lunii a doua ce va urma datei când Părțile își vor comunica reciproc îndeplinirea procedurilor specificate în paragraful 1.

În ceea ce privește relațiile dintre Republica Moldova și Comunitate, prezentul Acord, după intrarea lui în vigoare, va înlocui Acordul între Comunitatea Economică Europeană, Comunitatea Europeană pentru Energia Atomică și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste privind comerțul și cooperarea economică și comercială, semnat la Bruxelles la 18 decembrie 1989.

Articolul 106

În cazul în care, pe parcursul îndeplinirii procedurilor necesare intrării în vigoare a prezentului Acord, dispozițiile unor anumite Părți ale acestuia sunt puse în aplicare în 1994, printr-un Acord interimar între Comunitate și Republica Moldova.

Părțile Contractante convin că în astfel de circumstanțe, prin termenul “data intrării în vigoare a Acordului” se va înțelege data intrării în vigoare a Acordului interimar.

Întocmit la Bruxelles în a douăzeci și opta zi a lunii noiembrie în anul o mie nouă sute nouăzeci și patru.

ANEXA I

LISTA INDICATIVĂ A AVANTAJELOR ACORDATE DE CĂTRE REPUBLICA MOLDOVA STATELOR INDEPENDENTE ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 10.3.

1. Armenia, Azerbaijan, Belarusi, Georgia, Kazahstan, Kirghizstan, Rusia, Tajikistan, Turkmenistan, Ucraina, Uzbekistan. Nici o taxă la import nu este aplicată. Nici o taxă la export nu este percepută în legătură cu mărfurile livrate în cadrul acordurilor bilaterale de cliring și interstatale, în limitele volumelor fixate de către aceste acorduri.

Nici o TVA nu este aplicată la exporturi și importuri. Nici un acciz nu este aplicat la exporturi. Armenia, Azerbaijan, Belarusi, Georgia, Kazahstan, Kirghizstan, Rusia, Tajikistan, Turkmenistan, Ucraina, Uzbekistan - contingentele la export pentru livrarea mărfurilor conform acordurilor bilaterale anuale interstatale de comerț și de cooperare sunt deschise în aceleași condiții ca și livrările pentru necesitățile Statului.

2. Armenia, Azerbaijan, Belarusi, Georgia, Kazahstan, Kirghizstan, Rusia, Tajikistan, Turkmenistan, Ucraina, Uzbekistan. Plățile se pot efectua în moneda națională sau în orice altă monedă acceptată de către Republica Moldova sau aceste țări. Estonia, Armenia, Azerbaijan, Belarusi, Georgia, Kazahstan, Lituania, Tajikistan, Turkmenistan, Rusia, Ucraina, Uzbekistan - regim special pentru operațiunile necomerciale, inclusiv plățile rezultate din aceste operațiuni.

3. Armenia, Azerbaijan, Belarusi, Georgia, Kazahstan, Kirghizstan, Tajikistan, Turkmenistan, Rusia, Ucraina, Uzbekistan - sistem special de plăți curente.

4. Armenia, Azerbaijan, Belarusi, Georgia, Kazahstan, Kirghizstan, Tajikistan, Turkmenistan, Rusia, Ucraina, Uzbekistan - sistem special de prețuri în schimbul anumitor materii prime și produselor semifinite.

5. Armenia, Azerbaijan, Belarusi, Georgia, Kazahstan, Kirghizstan, Tajikistan, Turkmenistan, Ucraina, Uzbekistan - condiții speciale de tranzit.

6. Armenia, Azerbaijan, Belarusi, Georgia, Kazahstan, Kirghizstan, Tajikistan, Turkmenistan, Rusia, Ucraina, Uzbekistan - condiții speciale pentru procedurile vamale.

ANEXA II

MĂSURI EXCEPTIONALE DE DEROGARE DE LA DISPOZIȚIILE ARTICOLULUI 13

1. Republica Moldova poate întreprinde măsuri excepționale care derogă de la dispozițiile Articolului 13 sub forma restricțiilor cantitative pe o bază nediscriminatorie.

2. Aceste măsuri nu pot fi aplicate decât industriilor tinere sau anumitor sectoare în restructurare sau confruntate cu serioase dificultăți, mai ales când aceste dificultăți antrenează grave probleme sociale.

3. Volumul total al importului de produse supuse acestor măsuri nu poate depăși 15% din importurile totale din Comunitate din cursul ultimului an precedent introducerii oricăror restricții cantitative, pentru care sunt disponibile date statistice.

Aceste dispoziții nu pot fi fraudate prin mărirea tarifelor la import pentru mărfurile menționate.

4. Aceste măsuri sunt aplicabile numai pe parcursul unei perioade de tranziție, care va expira la 31 decembrie 1998, cu excepția deciziilor contrare ale Părților sau la momentul când Republica Moldova va deveni Parte Contractantă a GATT, oricare din aceste evenimente se va produce mai devreme.

5. Republica Moldova va informa Consiliul de Cooperare despre orice măsuri pe care intenționează să le introducă în conformitate cu dispozițiile prezentei Anexe și la cererea Comunității, consultările sunt organizate în cadrul Consiliului de Cooperare referitor la asemenea măsuri și la sectoarele care le afectează înaintea intrării lor în vigoare.

ANEXA III

CONVENȚIILE CU PRIVIRE LA PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ, INDUSTRIALĂ ȘI COMERCIALĂ, LA CARE SE FACE REFERIRE ÎN ARTICOLUL 49 (2)

1. Paragraful 2 al Articolului 49 se referă la următoarele convenții multilaterale:
 - Convenția de la Berna pentru Protecția Lucrărilor Literare și Artistice (Actul de la Paris, 1971);
 - Convenția Internațională pentru Protecția Artiștilor Interpreți, Producătorilor de fonograme și Organismelor de Radiodifuziune (Roma, 1961);
 - Protocolul referitor la Acordul de la Madrid privind Înregistrarea Internațională de Mărci (Madrid, 1989);
 - Acordul de la Nice cu privire la Clasificarea Internațională a Bunurilor și Serviciilor în scopul Înregistrării de Mărci (Geneva, 1977, cu amendamentele din 1979);
 - Convenția Internațională pentru Protecția Noilor Varietăți de Plante (UPOV) (Actul de la Geneva, 1991).
2. Consiliul de Cooperare poate recomanda ca paragraful 2 al Articolului 49 să se aplice și altor convenții multilaterale. În caz de dificultăți în domeniul proprietății intelectuale, industriale sau comerciale, care ar afecta comerțul, vor fi organizate consultări urgente, la cererea oricărei Părți, în scopul găsirii unei soluții ce ar satisface ambele Părți.
 - Părțile confirmă importanța pe care o acordă obligațiilor ce decurg din următoarele convenții multilaterale:
 - Tratatul de la Budapesta cu privire la recunoașterea internațională a depozitelor de microorganisme în scopurile procedurilor de brevetare (1977, modificat în 1980);
 - Convenția de la Paris cu privire la Protecția Proprietății Industriale (Actul de la Stockholm, 1967, cu amendamente din 1979);
 - Acordul de la Madrid privind Înregistrarea Internațională a Mărcilor (Actul de la Stockholm, 1967, cu amendamentele din 1979);
 - Tratatul de Cooperare în materie de brevete (Washington 1970, cu amendamente și modificări din 1979 și 1984).
4. Odată cu intrarea în vigoare a prezentului Acord, Republica Moldova va acorda, în domeniul recunoașterii protecției proprietății intelectuale, industriale și comerciale, societăților și cetățenilor Comunității un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat oricărei terțe țări în cadrul unui acord bilateral.
5. Dispozițiile paragrafului 4 nu se aplică avantajelor acordate de către Republica Moldova oricărei terțe țări în baza unei reciprocități efective, nici avantajelor acordate de către Republica Moldova unei țări a fostei URSS.

ANEXA IV

REZERVELE COMUNITĂȚII CONFORM DISPOZIȚIILOR ARTICOLULUI 29 (1) (B)

Exploatarea minelor

În unele State Membre, exploatarea resurselor miniere și minerale de către societățile necontrolate de către CE poate fi condiționată de obținerea prealabilă a unei concesiuni.

Pescuitul

Accesul la exploatarea resursele biologice și la resursele piscicole situate în apele maritime, asupra cărora se extinde suveranitatea sau jurisdicția Statelor Membre ale Comunității, sunt rezervate navelor de pescuit ce navighează sub pavilionul unui Stat Membru al Comunității înmatriculat pe teritoriul Comunității, cu excepția dispozițiilor contrare.

Cumpărarea imobilului

În unele State Membre cumpărarea imobilului de către societățile necomunitare este supusă restricțiilor.

Servicii audiovizuale inclusiv radio

Tratamentul național referitor la producția și distribuția inclusiv radiodifuziunea și alte forme de difuziune publică, poate fi rezervată instituțiilor audiovizuale care corespund anumitor criterii de origine.

Servicii de telecomunicații, inclusiv servicii mobile și prin satelit

Servicii rezervate

În unele State Membre accesul la piața infrastructurilor și a serviciilor complementare este supus restricțiilor.

Servicii profesionale

Serviciile rezervate persoanelor fizice resortisante ale Statelor Membre. Aceste persoane pot, în anumite condiții, crea societăți.

Agricultura

Regimul național nu este aplicabil în anumite State Membre întreprinderilor necontrolate de către CE, care intenționează să fondeze o întreprindere agricolă. Cumpărarea viilor de către o societate necontrolată de către CE este subordonată unei proceduri notificatorii sau, în caz de necesitate, unei autorizații.

Serviciile agenției de presă

În unele State Membre este limitată participarea străină la societățile editoriale sau cele de televiziune sau radiodifuziune.

ANEXA V

REZERVELE REPUBLICII MOLDOVA ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 29 (2) (A)

Anumite aspecte ale procesului de privatizare sunt supuse condiționării sau restricțiilor:

- Achiziționarea și vânzarea pământurilor agricole și pădurilor.
- Organizarea jocurilor de noroc, pariurilor, loteriilor și altor activități similare.
- Servicii bancare: Capitalul minimal cerut pentru fondarea filialelor moldovenești ale companiilor țărilor terțe este de două milioane de US dolari.

P R O T O C O L

PRIVIND ASISTENȚA RECIPROCĂ ÎNTRE AUTORITĂȚILE ADMINISTRATIVE ÎN MATERIE VAMALĂ

Articolul 1 Definiții

În scopul prezentului Protocol, se va înțelege prin:

- a) “legislație vamală”: dispoziții aplicabile pe teritoriul Părților ce reglementează importul, exportul, tranzitul mărfurilor și plasarea lor sub orice alt regim vamal, inclusiv măsuri de interdicție, de restricție și de control adoptate de către Părțile menționate;
- b) “taxe vamale”: totalitatea drepturilor, taxelor, plăților sau diverselor impozite care sunt percepute și colectate pe teritoriul Părților în aplicarea legislației vamale, cu excepția plăților și impozitelor a căror mărime este limitată la costul aproximativ al serviciilor prestate;
- c) “autoritate reclamantă”: o autoritate administrativă competentă care a fost desemnată în acest scop de către o Parte și care formulează o cerere de asistență în materie vamală;

- d) “autoritate reclamată”: o autoritate competentă care a fost desemnată în acest scop de către o Parte și care primește o cerere de asistență în materie vamală;
- e) “contravenție”: orice violare a legislației vamale, cât și orice tentativă de violare a acestei legislații.

Articolul 2 Limite

1. Părțile își vor acorda asistență mutuală, în limitele competenței lor, în modul și condițiile prevăzute de prezentul Protocol în vederea garantării aplicabilității corecte a legislației vamale, în special, prin prevenirea, depistarea și investigarea contravențiilor acestei legislații.
2. Asistența în materie vamală prevăzută de prezentul Protocol se va aplica oricărei autorități administrative a Părților competente în aplicarea prezentului Protocol. Ea nu va prejudicia regulile ce reglementează asistența mutuală în materie penală. Totodată, ea nu se va aplica informației obținute în virtutea acțiunilor exercitate la cererea autorităților judiciare, cu excepția acordului acestor autorități.

Articolul 3 Asistența la cerere

1. În baza cererii autorității reclamante, autoritatea reclamată va comunica acesteia orice informație utilă care i-ar permite să asigure aplicabilitatea corectă a legislației vamale, inclusiv informații privind operațiunile cunoscute sau preconizate, care constituie sau sunt susceptibile să constituie o contravenție a acestei legislații.
2. În baza cererii autorității reclamante, autoritatea reclamată o va informa pe aceasta, dacă mărfurile exportate de pe teritoriul uneia dintre Părți au fost introduse reglementar pe teritoriul celeilalte Părți precizând, în caz de necesitate, procedura vamală aplicată acestor mărfuri.
3. În baza cererii autorității reclamante, autoritatea reclamată va întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea ca supravegherea să fie exercitată asupra:
 - (a) persoanelor fizice și juridice în cazul, în care este rezonabil de crezut, că ele comit sau au comis contravenții ale legislației vamale;
 - (b) circulației mărfurilor desemnate, ca putând duce la contravenții grave ale legislației vamale;
 - (c) mijloacelor de transport în cazul în care este rezonabil de crezut că ele au fost sau pot fi utilizate pentru comiterea contravențiilor legislației vamale;
 - (d) locurilor, depozitoriilor mărfurilor în așa fel încât sunt temeiuri suficiente pentru a crede că acestea se utilizează pentru asigurarea operațiunilor care contravin legislației vamale a celeilalte Părți.

Articolul 4 Asistența spontană

Părțile vor trebui să-și acorde asistență reciprocă în cadrul competenței de care dispun și în conformitate cu legislația și reglementările sale și alte instrumente juridice fără cereri de asistență prealabilă, dacă o consideră necesară pentru aplicarea corectă a legislației vamale, mai ales dacă ele obțin informații referitor la:

- operațiuni, care au constituit, constituie sau sunt susceptibile să constituie o contravenție a acestei legislații și care poate prezenta interese pentru cealaltă Parte;
- noile mijloace sau metode utilizate pentru efectuarea unor astfel de operațiuni;
- mărfurile, despre care se știe că reprezintă obiectul unor grave contravenții ale legislației vamale.

Articolul 5 Remiterea/notificarea

În baza cererii autorității reclamante, autoritatea reclamată va întreprinde conform legislației sale toate măsurile necesare pentru:

- -a remite toate documentele
- -a notifica toate deciziile

ce cad sub incidența domeniului de aplicare a prezentului Protocol, unui destinatar domiciliat sau aflat pe teritoriul său. În acest caz este aplicabil Articolul 6, paragraful 3.

Articolul 6

Forma și conținutul cererilor de asistență

1. Cererile formulate în virtutea prezentului Protocol vor fi făcute în scris. Cererea va fi însoțită de documentele necesare pentru executarea unor astfel de cereri. Când situația de urgență o va cere, cererea prezentată verbal poate fi acceptată, însă aceasta necesită a fi confirmată imediat în scris.
2. Cererile prezentate în conformitate cu paragraful 1 al acestui Articol vor include următoarele informații:
 - a) autoritatea reclamantă care prezintă cererea;
 - b) măsurile reclamate;
 - c) obiectul și motivul cererii;
 - d) legislația, regulile și alte elemente juridice vizate;

- e) indicații suficient de exacte și complete pe cât este posibil, privind persoana fizică sau juridică care constituie obiectul anchetei;
- f) un rezumat al faptelor pertinente și ale rezultatelor anchetei cu excepția cazurilor prevăzute în Articolul 5.
3. Cererile vor fi formulate într-o limbă oficială a autorității reclamate sau într-o limbă acceptabilă pentru această autoritate.
4. Dacă o cerere nu corespunde condițiilor formale, se poate cere corectarea sau completarea lor, însă pot fi ordonate măsuri conservatorii.

Articolul 7 Executarea cererii

1. Pentru a satisface o cerere de asistență, autoritatea reclamată, sau când aceasta nu poate acționa ea însăși, serviciul administrativ, căruia i-a fost adresată cererea de către această autoritate, va purcede, în limitele competenței sale și ale resurselor de care dispune ca și cum ar fi din numele său sau la cererea celeilalte autorități a aceleiași Părți, la furnizarea de informații de care dispune deja, la efectuarea anchetei corespunzătoare sau la organizarea acestora și să purceadă sau să facă să se purceadă la anchete apropiate.
2. Cererile de asistență sunt satisfăcute conform legislației, reglementărilor și altor instrumente juridice ale Părții reclamate.
3. Funcționarii autorizați corespunzător de către o Parte vor putea, cu acordul celeilalte Părți antrenate, și conform condițiilor prevăzute de aceasta, să obțină, la birourile autorității reclamate sau la cele aparținând unei alte autorități, informații referitoare la contravențiile de legislație vamală, necesare autorității reclamante, în sensul prezentului Protocol.
4. Funcționarii unei Părți pot, cu acordul celeilalte Părți antrenate și conform condițiilor prevăzute de aceasta, să fie prezenți la anchetele desfășurate pe teritoriul celeilalte Părți.

Articolul 8 Forma în care trebuie comunicată informația

1. Autoritatea reclamantă va comunica autorităților reclamante rezultatele anchetei sub formă de documente, copii certificate ale documentelor, de rapoarte și documentelor similare.
2. Furnizarea documentelor prevăzute în paragraful 1 pot fi transmise prin mijloace de informare, oricare ar fi forma și, în aceleași scopuri prin mijloace informatice.

Articolul 9 Derogări de la obligația de prestare a asistenței

1. Părțile pot refuza acordarea asistenței în temeiul prezentului Protocol, dacă o asemenea asistență:
- a) este susceptibilă să afecteze suveranitatea, ordinea publică, securitatea lor sau alte interese esențiale
 - b) face să intervină reglementările fiscală sau valutară altele decât reglementările privind taxele vamale
 - c) implică violarea secretului industrial, comercial sau profesional.
2. Dacă autoritatea reclamantă solicită o asistență, pe care ea însăși n-o poate furniza, dacă aceasta i-a fost cerută, ea va atrage atenția asupra acestui fapt în cererea sa. Autoritatea reclamată va decide asupra manierei în care va trebui să răspundă la o asemenea cerere.
3. Dacă asistența este interzisă sau refuzată, decizia și temeiurile acestora trebuie să fie notificate fără întârziere autorității reclamante.

Articolul 10 Obligația respectării confidențialității

1. Orice informație comunicată, oricare i-ar fi forma, în aplicarea prezentului Protocol poartă un caracter confidențial. Ea cade sub incidența secretului profesional și beneficiază de protecția acordată de către legile aplicabile în materie a Părții Contractante care a primit-o, cât și de către dispozițiile corespunzătoare aplicabile de către instanțele comunitare.
2. Datele nominative nu sunt comunicate ori de câte ori este rezonabil de crezut că transmiterea și utilizarea informației astfel transmise ar fi contrară principiilor juridice fundamentale ale unei Părți și, în particular în cazurile când persoanele vizate ar suferi un prejudiciu nejustificat. La cerere, Partea respectivă va informa Partea, care a furnizat informații asupra utilizării acesteia și asupra rezultatelor obținute.
3. Datele nominative pot fi transmise numai autorităților vamale și când acestea sunt necesare pentru scopul urmăririi judiciare, în materie publică și autorităților judiciare. Alte persoane sau autorități pot obține asemenea informații numai în baza unei autorizații prelabile a autorității care le furnizează.
4. Partea care furnizează informații le va verifica exactitudinea. În cazul în care informația furnizată este inexactă sau trebuie să fie distrusă, Partea recipientă va fi avertizată fără întârziere. Aceasta din urmă trebuie s-o corecteze sau s-o distrugă.
5. Fără a aduce prejudicii cazurilor de interes public, persoana vizată poate, în baza unei cereri, să obțină informații privind datele stocate sau scopul acestui stocaj.

Articolul 11 Utilizarea informațiilor

1. Informațiile obținute nu trebuie să fie utilizate decât în scopurile prezentului Protocol și nu pot fi utilizate de către o Parte în alte scopuri, decât cu consimțământul scris prealabil al autorității administrative care le-a furnizat și sunt supuse oricăror restricții impuse de această autoritate.
2. Paragraful 1 nu împiedică utilizarea informației în cadrul procedurilor judiciare sau administrative declanșate ca urmare a nerespectării legislației vamale.
3. Părțile pot folosi ca probă informațiile obținute și documentele consultate conform prevederilor prezentului Protocol în procesele lor verbale, rapoarte și mărturii, cât și în cursul procedurilor învinuirilor în fața tribunalelor.

Articolul 12 Experți și martori

Un agent al autorității reclamate poate fi autorizat să se înfățișeze, în limitele fixate de autorizația care i-a fost acordată, în calitate de expert sau martor în procedurile judiciare sau administrative angajate privind domeniile vizate prin prezentul Protocol, sub jurisdicția celeilalte Părți și să prezinte obiecte, documente, copii certificate conforme acestora care pot fi necesare în cadrul procedurilor. Cererea de prezentare va trebui să indice cu precizie în care cauză și cu care titlu și în care calitate va fi interogat agentul.

Articolul 13 Cheltuieli de asistență

Părțile renunță la orice pretenții reciproce privind rambursarea cheltuielilor rezultate din aplicarea prezentului Protocol, cu excepția celor, în caz de necesitate, privind îndemnizările acordate experților și martorilor, cât și interpreților și traducătorilor care nu depind de serviciile publice.

Articolul 14 Aplicare

1. Gestiunea prezentului Protocol este încredințată autorităților centrale ale Republicii Moldova pe de o parte, serviciilor vamale competente ale Comisiei Comunităților Europene și, în caz de necesitate, autorităților vamale ale Statelor Membre ale Uniunii Europene, pe de altă parte. Ele decid asupra tuturor măsurilor și dispozițiilor practice necesare aplicării, ținându-se cont de regulile din domeniul protecției datelor. Ele vor putea propune organelor competente amendamentele, care necesită, după părerea lor, a fi efectuate.
2. Părțile se vor consulta și ulterior se vor informa reciproc asupra regulilor detaliate de implementare care sunt adoptate conform prevederilor prezentului Protocol.

Articolul 15 Complementaritate

1. Prezentul Protocol completează și nu împiedică aplicarea oricăror acorduri de asistență mutuală încheiate sau care pot fi încheiate între unele sau mai multe State Membre ale Uniunii Europene și Republica Moldova. Nu se va interzice lărgirea asistenței mutuale efectuate în virtutea unor astfel de Acorduri.
2. Fără a prejudicia Articolul 11, aceste acorduri nu vor afecta dispozițiile comunitare, care reglementează comunicarea între serviciile competente ale Comisiei și autorităților vamale ale Statelor Membre, a oricărei informații obținute în materie vamală, susceptibile să prezinte interes pentru Comunitate.